

ÉLETTÜNK

XXVIII. évf. 9. szám (28. Jahrg. Nr. 9.)

Az európai magyar katolikusok lapja

1996 szeptember.

Hol működnek magyar jezsuiták?

Legutóbbi számunkban már bővebben is beszámoltunk P. Ádám János jezsuita atyának a Jézus Társasága Magyarországi Rendtartomány főnökévé való ki nevezéséről. Ismertettük rendkívüli pályafutásának főbb állomásait is. Most, hogy Ádám atya 45 éves külföldi működés után előljárói kérésére hazatért és április 22-én átvette a magyar rendtartomány vezetését, nekünk is megküldte írásos beszámolóját. Ennek alapján ismertetjük: hol élnek és milyen területeken munkálkodnak magyar jezsuiták?

Ma összesen 157 magyar jezsuita van a világon. Közülük 12 misszióban dolgozik vagy más provinciának tagja. A magyar rendtartományhoz jelenleg 147 jezsuita tartozik. Ezek közül: 99 pap, 22 segítő-testvér, 14 tanuló rendtag, 11 novícius. Magyarországon jelenleg 98 jezsuita tartózkodik állandó jelleggel. A novíciusok képzése Szegeden folyik. A fiatal rendtagok külföldi egyetemeken tanulnak: Innsbruck, London, München, Párizs, Róma. Ezt megelőzően a fogadalmak után egy évet töltenek a külföldi tanulmányokra való felkészüléssel, nyelvtanulással Budán a Sodrás utcai tanulmányi házban. Az elmúlt hat évben kb. 25 jezsuita tért vissza Magyarországra hosszabb külföldi munka után. A jelenleg még külföldön dolgozó 48 magyar jezsuita főképp a kint élő magyarok lelki gondozásával vagy tudományos munkával foglalkozik. Itthoni munkáik közé tartoznak: lelkipásztorkodás, média-apostolokodás, oktatás / nevelés, lelki gyakorlatok, Fényi Gyula Gimnázium Miskolc, Faludi Akadémia, Dobogókő / Manréza, Szent Ignác kollégium, Távlatok, A Szív, stb. A kárpátaljai magyarság lelkigondozására két atyát küldtünk Ungvárra. Szerbiában pedig egy atya és egy segítőtestvér szolgál a magyar lelkipásztorkodásban.

ITTHON

*Mint a madár a fészkére
Szomjú vándor hűvös érze,
Mint a gyermek anyaölbé:
Vágyom én e nyájas körbe.*

*Itt, enyelgő kis családom
Közt van az én jó világom;
Künn borong bár a magosban:
Itt örökké csillagos van.*

*Csillogó szem, mosolygó ajk:
Ez az amit szívem óhajt,
S küszöbömet átállépve,
Ez derül itt én élémbe.*

*Szívem ifjú, gyermekké lesz:
Kis örömet nagynak érez,
Körültem is ártatlan kedv
Játszi pillangója repked.*

*És felejttem egyelőre
Gondjaimat a jövőre:
Mi nehéz súly függ e vállon,
Nehogy kedvök búra váljon.*

*Gyermek-szívvvel, öntudatlan
Nyugszom meg e gondolatban,
Hogy övéit el nem hagyja,
Ki mindnyájunk édesatyja.*

Arany János (1817–1882)

SEREGÉLY ISTVÁN, egri érsek:

Annak van jövője, aki Krisztus nyomába szegődik*

Ebben az esztendőben a múltra emlékezünk és a jövő felé nézünk 1100 éves hazánk földjén és magyar népünk közösségében.

Látva a világ és benne a hajdan világosan látó Európa mai zűrzavarát, amikor mindent lehet mondani és mindennek az ellenkezőjét is lehet állítani, azt kérdezzük: Most aztán mire lehet jövőt építeni. Divattá lett és modernnek tűnik az állítás, miaszerint minden bizonytalan az ember számára. Nincsenek hősök és eszmények, minden amit a szabad ember megtehet, igazolható, de legalább menthető.

Tény azonban, hogy mégis létezik ennek a világnak évmilliárdok óta fennálló rendje. Törvényei megállíthatatlanul irányítják ennek a mindenségnek evolúcióját az élet egyre magasabb teljessége felé. Mi is bele tartozunk ebbe a világba és könnyen érthető, hogy boldogulásunk csak akkor remélhető, ha igazodunk ennek a világnak a rendjéhez. — Az már történelem, hogy a Teremtő ebbe a világba az ember számára beírta mindenkorra eligazító szavát, ígését a teremtő Isten Jézus Krisztusban. Az Igéje testté lett és közöttünk lakott. Magára vessen, mást ne vádoljon, aki nem néz utána.

Ki nézett utána, és ki vette figyelembe? Nos, az ideai visszaemlékezés számos tanulmánya nyomán már nem tagadhatjuk, hogy az utánanézők és nyomába lépők között ott volt a mi 1100 éves népünk. Őseink hazát keresve és jövőt akarva ismerték fel ennek a világnak egyedül érvényes rendjét Krisztus Jézusban.

Így is imádkozzuk ezt Szent István királyunk prefációjában. „Felismertük a krisztusi hajnal fényét, hogy maradandó hazát és otthont nyerjünk, közziklára építsünk országot és életet”.

A népvándorlás korában kommunikációs szegénysége ellenére képesek voltak erre. Józan ésszel, tanulva a népek történelméből, utána járva Isten minden népet eligazító szavának. Talán látták a nélküle elmúló népek sorsát, mindenesetre csatlakoztak a Péter vezette egyházhoz és megélték hűségese állhatatosságban, másokat talán kiirtó viszontagságok ellenére tizenegy Európát védő, építő, magunkat megtartó századot.

Ez készlet arra, hogy a minden népnek életet jelentő keresztény hitben, hívő szemmel és szívvel ünnepeljem hazám jubileumát. Ugyanakkor bárhol szölok erről hivatkozom arra, hogy történelmünk ezt a hitet és hitből fakadó életet igazolta. Tatár nem irtott ki, 150 év nem

*A magyar honfoglalás 1100. évfordulója alkalmából dr. Seregély István egri érseknek, a Magyar Katolikus Püspöki Kar elnökének szentbeszéde a müncheni Damenstift templomban 1996 június 23-án. A szentmisén a Müncheni Református Magyar nyelvű Egyházközség képviselőjében dr. Húry Antónia gondnok mondott imát. (Nem Ravasz Ákos, ahogy tévesen közöltük.)

Imaszándékok

SZEPTEMBERRE

1.

Imádkozzunk, hogy minden kultúrában elérje az emberek szívét az egyházi hit-hirdetés.

Miért nem éri el évszázadok-ezredek óta a keresztény hit-hirdetés a különböző kultúrákban élő emberek szívét?

Nincs rá szükségük. Megvan a — leggyakrabban beleszületett — vallási kultúrájuk, azt ismerték meg, meg is szerették a szertartásaik megszokásával és azt tartják az üdvösségre vezető út legtökéletesebbjének. Ez úttól minden más mesze elmarad.

Másrészt: félnek az istenek — Istenük büntetésétől, bosszújától. Számos vallás lényeges része nem csupán az elkövetett bűnök büntetése, hanem a — szerintük — legsúlyosabb, a hitehagyás.

Továbbá: sok helyen nincs megfelelő számú misszionárius, ismerkedni is nehéz, ha nem jutnak hozzá.

Nem elhanyagolandó ok a meglévő, uralkodó vallások féltékenysége, gyűlölete, bosszúvágya a terjeszkedő kereszténységgel szemben. Radikális csoportok ki akarják irtani a kereszténységet. Ettől is félnek sokan.

Mi az, ami vonzóvá teszi — ahol elérhető — a keresztény vallást? A tanúságtétel különbsége a hit-hirdetők és a keresztények részéről, az övékkel szemben. Az áldozatvállalás egészen a halálig. Nemrég hét trappistát gyilkoltak meg Algériában és még sokat néhányanként a különböző országokban.

2.

Könyörögjünk, hogy a nemzetközi szolidaritás eredményeit a keresztények különösen láthatóvá tegyék.

Sok csoport, szervezet vagy egyesület nem kifejezetten keresztény színezettel vesz tevékeny részt a nemzetközi szolidaritás égető szükségszerű munkájában. Teljesítik az emberszeretet parancsát — az istenszeretet nélkül. Ezt nem kritikaként állapítom meg, hanem tényként. (Istenszeretetük gyakorlásáról nem nekem kell elszámolni, hanem annak idején nekik.)

Az is lehet, hogy csupán ügyesen titkolják, vagy más síkon valószínűleg meg istenszeretetüket, nem az egyesület keretében.

Az Egyháznak is vannak szervezetei, amelyek a szolidaritást gyakorolják akár kicsi körben: a plébánia szerencsétlenjei között, akár nemzetközi méretben: a Caritas Internationalis például. Ezenkívül a püspöki konferenciák is nyújtanak segítséget. A többi lehetőséget nem sorolom, nem ez a lényeg.

Lényeges, hogy ha a „világ fiai” — amint Jézus nevezte őket — nagyon komoly szolidaritást végeznek, akkor „Isten gyermekeinek” legalább egyenlő, ha nem magasabb mértékben kellene tanúságtételük ezen részét láthatóvá és érzékelhetővé tenni...

Fejős Ottó

Szeptember: Szent Mihály hava

Az első őszi hónapot Szent Mihály arkangyalnak szenteli a magyar nép hagyomány. Már az első írásos nyelvemlékiünk, a Halotti beszéd is, az elhunyt lelkét „Úr Szent Mihály” oltalmába ajánlja. A magyar Szent korona bizánci eredetű, görög feliratos arany pántján ott ragyog Szent Mihály miniatűr zománc képe is az uralkodó- és országa védelmére. Ugyanis az ószövetségi választott nép őrangyalát a keresztény egyház is magáénak vallotta, így az üldözések megszüntével egymás után emelkedtek a szebbnél szebb templomok, aranyló mozaikokkal ékes bazilikák Rómában csakúgy, mint az új császárvárosban, Konstantinápolyban, valamint Ravennában.

Szent Mihály ünnepei keleten és nyugaton egyaránt ezen templomok valamelyikének fölszentelési emlékét őrzik. A bizánci liturgiában november 8. az egykori Arkadius thermában épült templom dedikációja. A Római Egyház már a VI. század óta szentelt ünnepet Mihály arkangyalnak, amely minden bizsonnyal a Via Salaria közelében lévő egykori szentély fölszentelési dátuma. A II. Vatikáni Zsinat kalendárium rendezéséig a misekönyv még május 8-án is jelzett egy Szent Mihály ünnepet, „Aparitio”, vagyis a főangyal megjelenésének emlékezte, Apuliában Monte Garganon épült búcsújárótemplom fölavatásának évfordulója. Itt 530 táján jelent meg az Arkangyal s megmentette a népet a barbárok betörésétől.

Világviszonylatban még jelentős Szent Mihály kultuszhelyeknek számít a Nagy Szent Gergely pápa legendás processziójával kapcsolatos Szent Mihály jelenés Hadriánusz császár római mauzóleuma fölött, melyet ezért neveznek Angyalvárnak. Ugyanígy a normandiai Mont Saint Michel karcsú vártemploma, mely a középkorban a Grál lovagok nyomában a zarándokhíveket, ma pedig a turisták ezreit vonzza páratlan környezetével, szépséges eleganciájával, mintha Szent Mihály emelkedne ki a tenger mélységéből.

A bizánci birodalom mintájára a Német Római Császárság is Szent Mihályban tisztelte főpatrónusát. Az első évezred beteltnének millenáris szorongásában a honfoglaló és honalapító magyar ősök is példaképet találtak a harcra és győztes arkangyalban, ezért a már István király uralkodása előtt alapított veszprémi őspüspökség székesegyházát,

majd Gyulafehérvárott az erdélyi kereszténységet reprezentáló székesegyházat, később a kolozsvári főtemplomot, továbbá még az Árpád-korban a váci székesegyházat is Szent Mihály tiszteletére szentelték.

Árpád-kori művészetünk emlékgabán különösen három kódombormű ragadja meg figyelmünket: az egyik a pécsi székesegyházban, a másik a gyulafehérvári katedrálisban, a harmadik pedig a csornai premontrei prépostság ősi falán látható. A magyarországi gótika kiváló alkotása a kassai dóm melletti Szent Mihály kápolna, ahol a bejárat köreliefjén a lelkeket mérlegelő Utolsó Ítélet angyalaként mutatkozik Szent Mihály, mint a Földvidék és Erdély megmaradt ábrázolásain is.

A hitújítást követően a katolikus restauráció során Szent Mihály kultusza új hangsúlyt kapott, úgyszólván mint a sok vonatkozásban deformált katolikus hit védelmének anyaga a tévtanítók és tételeik legyőzőjeként. Ezért került már a XVI. században München első barokk temploma, a Jézus Társasága által alapított Szent Mihály templom elé Gerhard Huber monumentális ércszobra s innen sugárzott a barokk kultusz Közép-Európa egyéb országaiba. A Tridentinum előírása szerint a templomberendezés tárgyai közül a főoltár mellett az igehirdetés helyét, a szószéket illeti a méltóság, amely a művészi kivitelezésben is kell, hogy megnyilvánuljon. Ezért számos barokk szószékünk hangvetőjén Szent Mihály szobrát találjuk, mint az igazság hirdetésének harsonását.

Említésre méltó még a XVII. századból a gyöngyöspatai igen dekoratív Szt. Mihály oltár, a nap és hold kozmikus szimbólumaival, valamint Esterházy Pál nádor és hercegi családjának sírtemploma a kismartoni ferenceseknél szintén Szent Mihály barokk kultuszát hirdeti. A most ezer éves pannonhalmi bazilika altemplomának, melyet az egykori följegyzések katakombának is neveznek, a török megszállás utáni oltárképen a császári hadsereg páncélosaként, mint a korabeli szenténekekben fölhangzott „Isten hadnagyt” kissé marcona bajszos arcgal festette meg a nevével ismeretlen provinciális magyar mester, de ugyanezt a török ellenes eszmét fejezi ki a jó minőségű művészet nyelvén egy Tintoretto vagy Solimena kompozíció nyomán Bartholomeo Altomonte a soproni Szent Mihály templom egykori főoltárképén, ahol a Patrona Hungariae a harcra arkangyalt küldi az oszmán seregek legyőzésére.

Az ősz beköszöntése a mulandóságra s egyúttal a végső dolgokra is emlékeztet. Szent Mihály a haldoklók patrónusa is, amióta megküzdött Mózes holttestéért a sáttal. Ezt a ritka témát örökíti meg az ifjabb Dorfmeister István a lenti Szent Mihály templom oltárképén, valamint egy budai faszobrász műhelyéből való szószék hangvetőjének szobra a nagytétényi plébániatemplomban. A Tolna megyei Magyarkeszi templomának barokk oltárképén a keresztény ember boldog halálát szemlélhetjük Szent Mihály oltalmában, melyet egy ismeretlen mester az augsburgi rokokó kitűnő művészenek, Gottfried Bernhard Göz rézmetszetű szentképéről másolt. A temetkezési szertartásban mindig szerepelt a megemlékezés a „Praepositus Paradisi”-ről, aki a mennyi seregek vezére s szégyen lelkünket az égbe emeli, amikor koporsónkat Szent Mihály lovára helyezik.

SZILÁRDFY ZOLTÁN (Budapest)

Olvassuk együtt a katekizmust!

Három éves programot ajánlunk kedves olvasóinknak a Katekizmus olvasására! Ezt a 2000. jubileumi esztendő alkalmából az egész Egyházzal együtt tesszük: Urunk Jézus Krisztus kétezeréves születésnapjára készülünk. A programot maga II. János Pál pápa adta meg: *Jézus Krisztus ugyanaz tegnap, ma és mindörökké.* A ma embere is Istenben és az Ő Egyszülött Fiában találhatja meg önmagát. Hogy mivé leszünk, azt ezer körülmény befolyásolhatja, kivéve lelkünk: ezt hatékonyan és egyedül Jézus Krisztus és az Isten megtestesült Igéjében valósíthatjuk meg.

Jézust az emberért, a mi örök boldogságunkért adta az „embert szerető Atya”. Aki semmit sem ért el az életében, — „senkinek született és halt meg” — látszólag értelmetlen életet élt, kizárólag az emberek számát szaporította? Hisz az emberiség többsége ismeretlenségben éli az életet, csak evilági dolgokat vallhat a magáénak? Csupán a megfoghatót, ami a kezében és a lába alatt van? A kétezer év történelme bőséges bizonyítást ad arról a „sok földrengésről”, amikor mindent elveszítettek az emberek, nemcsak azt ami a lábuk alatt volt, — földjüket, családjukat, házukat, egyszerűen az egyik pillanatról a másikra földönfutókká lettek — és még az életüket is elvették...

Innét származik — az emberiség ilyen keserves tapasztalatából — a következő megállapítás: „egy biztos: a halál” —, jegyezte meg egy idősebb beszélgetőtárs. Amennyire ez igaz, Krisztusnak a feltámadása ugyanannyira igaz: értelmet, távlatot és jövőt ad az embernek. Hisz az élet értelme csak az lehet, aki ugyanaz tegnap, és ma, — filozofált egy fiatalember. Barátja gyorsan kijavította: „a filozófálás idegen az élettől, a hit viszont megadja az élet értelmét. Számomra a megadott szentírási mondat: Krisztus ugyanaz, azt jelenti: Ő biztosan nem csap be, amit mondott azt tette, szavai és tettei fedik egymást: benne tökéletesen megbízom”.

Igaz, valakinél ki kell kötni, — amikor az ember már mindenkit elveszített, alig tud újat kezdeni — mondta ismét az idősebb néni. Ezért kell fiatalon kezdeni és megélni a hitet, mindennek annyi jelentőséget adni, amennyi megilleti, — okoskodott fiatal barátunk. Szeretnélek látni és hallani optimista okoskodásod az én koromban” —, mondta ismét az idősebb néni. A barát segítségére most nagy szükség volt, aki pirulva elő is állt bizalmas vallomással: „menyasszonyom hűsége és szerelme ad biztosítékot arra, hogy életünk végéig és az örök életben is együtt lehessünk. Számunkra Krisztus nem idegen, hanem jövő és jelen életünk mindenkori társa. Mindketten bizalmunkat belé vetjük, hogy még jobban megbízhatunk egymásban”.

„A két világ” összecsapásának további villámlását mindenki a maga módján folytathatja; a tény viszont, hogy Jézus Krisztus életünk egyetlen és változatlan biztos pontja, mindig egyedülálló és változatlan igazságnak marad meg: életünk egyetlen biztos pontja, ha hiszünk benne, megismerjük és szeretjük.

A következő három év programja közösségeinket összekovácsolhatja, a családoknak új légkört, az egyes embernek belső tartást adhat. A következő tíz számban (szeptembertől augusztusig) Jézus Krisztusról elmélkedünk. A második évet a Szentléleknek szenteljük. A harmadik évet pedig a Mennyi Atyának, minden közösség Atyjának ajánljuk. Ez a Szentháromságos előkészület a

harmadik évezredre, a pápa szavaival arra a valóságra segít bennünket, hogy együtt éljük meg mit jelent: „az örökkévalóság belépett az időbe”. Ezt ünnepelem karácsonykor: „A Kisjézus megszületett, örvendjünk!”

„A keresztény ember számára az Istenbe vetett hit elválaszthatatlanul azt is jelenti, hogy hisz abban, akit Isten elküldött 'szeretett Fiában', akiben Ő kedvét találja. Isten szólított fel minket arra, hogy 'Őt hallgassuk'. Krisztus Urunk maga mondotta tanítványainak: 'Higgyetek Istenben, higgyetek bennem is'. Azért hihetünk Jézus Krisztusban, mert Ő maga Isten, a megtestesült Ige: 'Istent soha nem látta senki; az egyszülött Fiú, aki az Atya keblén van, ő nyilatkoztatta ki'. Mivel ő 'látta az Atyát', egyedül ő ismeri, és csak ő nyilatkoztathatja ki. (151)

Szabó József (Offenburg)

Millecentenárium Székelyföldön

EZERSZÁZ NÉPVISELETES SZÉKELY LEÁNY TALÁLKOZÓJA

A székelyföldi ünneppsorozat július 6-án, szombaton, Csíkszeredában Domokos Pál Péter, a nagy néprajztudós mellszobrának leleplezését követően szentmisével, majd a Szabadság téren népművészeti kirakodóvásárral és éjfélig tartó táncszóróval folytatódott. Másnap, vasárnap délelőtt a csíksomlyói kegytemplomban ünnepi szentmisét celebráltak, utána a több tízezres sokadalom a somlyói „Nyeregbe” vonult, ahol a Hármashalom Oltárszínpad felszentelése után ökumenikus istentiszteleten vett részt. A színpadavatón a magyar kormány részéről beszédet mondó Tabajdi Csaba államtitkár kiemelte: amíg lesz ezerszáz székely leány s melljük ezerszáz székely legény, addig nem vész el a magyar nemzet.

A csíksomlyói búcsúra Háromszékből félezernyi, különböző vallásfelekezethez tartozó cserkész zarándokolt. Egyedül Sepsiszentgyörgyről száz egyenruhás cserkész menetelt a sokezes tömeggel.

Az új oltárszínpadon kül- és belhoni együttesek estébe nyólt, ritkán látható ízelítőt adtak a népes és lelkes közönségnek abból, ami a magyarság ezerszáz éves kárpát-medencei ittlétének tanúbizonysága: Bécstől Moldváig különböző tájegységeken élő népünk viseletei és halhatatlan táncai-dalai pártját ritkító sepregetés alakultak, fergeteges sikert aratva. Ahogyan a Sepsiszentgyörgyön megjelenő „Háromszék” napilap tudósítója írta: „Harminc együttes több száz zenésze és táncosa húzta-ropta, köztük a sóvidéki táncokat bemutató kézdívásárhelyi „Vigadó” és az örkői cigánytáncokat nagy sikerrel előadó sepsiszentgyörgyi „Háromszék Allami Népi Együttes”. (Benkő)

KIS HONFOGLALÁS

Nem tudom, alapítottak-e már „Millecentenárius díjat” a Honfoglalás 1100. évében? — De ha igen, első helyre javasolom a Balczó-bázaspár kitüntetését. Ugyanis, ahogy olvasom, Balczó András öttusázó világbajnoknak és feleségének, a bronzérmes olimpiai tornásznak, Császár Mónikának öt fiú és öt leány után a 11. gyermekük született. A kis jövevény a kereszttségben a Virág nevet kapta. A honfoglalás mostani nagy jubileumi évében minden hazafias fogadkozás és zengzetes ünnepi szónál több ez: valódi kis honfoglalás!

— síjő —

HATÁRON TÚLI GYEREKEK NYARALTATÁSA

A Szent Adalbert Misszió Alapítvány keretében június 18-án érkezett a 90. busznyi határon túli magyar gyerekcsoport. A beregszászi Bethlen Gábor Gimnázium kisdíákjait Mórón fogadják be két hétre. Augusztus 19-31 között a főegyházmegeyi Szent Erzsébet Karitászközponttal szegénygyerekeket nyaraltatunk a Somogy megyei Andócsón. A kegyhely plébánosa, Szabó Imre rendelkezésünkre bocsájtja a zarándokházat. 120 általános iskolás szegény gyereket viszünk le vonaton, főleg a rossz levegőjű budapesti belvárosból. Mi magunk főzünk rájuk. Már több magyarországi lapban felhívást tettünk közre: katolikus testvéreinktől élelmiszert és pénz adományt kértünk, hisz egyéb anyagi lehetőség nem áll rendelkezésünkre. Mindezt elmondtam a Magyar Televízió Gyorssegély műsorában is, több egyházközségből máris segítséget ígértek. Idáig a határon túli gyermekakcióban csak erdélyi és kárpátaljai gyerekeket hoztunk. Július 17-én megérkezik az első szlovéniai csoport: Bernáth József lendvai plébános szervezi meg, hogy kik kerüljenek az autóbuszra.

Átányi László tanár, Budapest

MAJOR MÁRK (Essen):

Iskolaév kezdetére

SZENT GELLÉRT: A NEVELŐ, ISKOLAALAPÍTÓ ÉS VÉRTANÚ

A magyar történelem több jeles dátuma is egybeesik a honfoglalás ezeregy-századik ünnepelésével. Ezek közül talán a legkevésbé ismert — sajnos a legkevésbé ünnepezt is — Szent Gellért vértanúságának 950. évfordulója.

Péter és Aba Sámuel zsarnoki uralkodása idején (1038–1046) volt az utolsó felkelés hazánkban a pogányság visszaállítására. A felkelők hazahívták a megvakított Vazul Lengyelországban élő fiait: András és Levente hercegeket. A keresztény országnagyok is bennük látták a jogos trónörökösöket, ezért siettek hódolásukra.

GELLÉRT OKTATJA SZENT IMRÉT (1931)

Dalios Hanna (* 1907 Budapest) fametszete:

Gellért csanádi püspök is elindult püspöktársaival Székesfehérvárra a hercegek köszöntésére. Nem találván még őket ott, eljűk siettek Buda irányába. Útközben Diósdon éjszakáztak, ahol Gellértnek a Szent Szabina templomban mondott miséje közben az a látomása volt, hogy püspöktársaival együtt vértanú lesz. Könnyek között mondta nekik: „Szerelmes Atyámfiai! Tudjátok meg: ma a mennyei báránynak vacsorájára vagyunk hivatalosak”.

Tovább mentek. A pesti dunarévnél a lázadók egy csapata elfogta őket. Felvitték őket a Kelenföld hegyére, a mai Gellért hegyre, ahol a békési Vata, a felkelők vezére táborozott. Gellértet taligára kötötték és letaszították a mélységbe. A hívek azon a kiugró sziklán találták meg összetört testét, ahol ma szobra áll. Vértanú püspöktársaival, Bód egrí és Beszteréd nyitrai püspökkel együtt nagy tisztelettel a pesti templomban temették el őket. Mindez 1046 szeptember 24-én történt. Gellért holttestét 1053-ban Csanádra ívték, ahol az általa alapított bencés apátság templomába temették el.

Szent Gellért Velencében született az ottani egyik patrícius család egyetlen gyermekeként. Szülei a Szent Márk térrel szemben lévő sziget Szent György bencés apátságában nevelték. Gellért itt lesz szerzetes. Rendje Bologna híres egyetemére küldi tanulni. Taulmányai befejeztével visszatér Velencébe, ahol 35 éves korában, 1012-ben a monostor apátjává választják. 1015-ben lemond apáti méltóságáról. Két társával hajóra száll,

hogy a Szentföldön a Szentírás tanulmányozásának szánja életét.

A hajó viharba került, amely a Dalmát partokra sodorta. Itt találkozik Gellért Razina ponnonhalmi bencés apáttal, aki rábeszéli, hogy előbb jöjjön Magyarországra. A Szentföldre onnan szárazföldön is el lehet menni.

Gellért 1015 május 3-án Pécsre érkezik és az ottani székesegyházban Péter és Pál napján, június 29-én ő mondja az ünnepi prédikációt. Tolmács fordítja szavait, de mégis oly nagy hatással van hallgatóira, hogy a váradi püspök magával viszi Váradra. Itt augusztus 15-én István király jelenlétében Szűz Mária ünnepi miséjén ő mondja a szentbeszédet „Mulier amicta sole”. „A Napbaöltözött Asszony” címmel.

István király már az első találkozásukkor látja, hogy Gellértben mily nagy kincset kapna az országa. Ezért elhatározza, hogy Gellértnek itt kell maradnia. Ő lesz a legmegfelelőbb nevelője az akkor mintegy tizenkét éves Imre fiának.

Gellért és Imre nyolc évet töltöttek együtt tanulásban és pihenésben. A tudós velencei szerzetes átadta Imrének tudása legalább egy részét, amit a kor lehiresebb egyetemén, Bolognában tanult. Nyelvi nehézség sem lehetett közöttük, mert Imre herceg, akit papnak szántak, tudott latinul. A nyolc év alatt Gellért maga is sokat tanult. Ismerkedett az országgal, amelynek később püspöke lett.

Nevelési feladatát befejezve Gellért hét évet töltött a bakonybéli monostor magányában imádsággal, írással és a Szentírás tanulmányozásával. Majd, 1030-ban István király püspökké szentelteti. Püspöksége székhelye az Ajtonytól elfoglalt Marosvár, azaz Csanád. Gellért Bakonybélből, Váradról, Zalavárról és a panonhalmi monostorból visz magával tudós papokat. Káptalanja ezen képzett tagjaival nyitja meg Marosváron az első magyarhoni főiskolát, ahol ő maga is tanít. Iskolájának hamarosan híre terjed. Nemcsak magyarok, de még németek, csehek, lengyelek és franciák is tanulnak ott. Csanád az akkori tudományos élet egyik szigete lett.

Ezekben az években írta Gellért leghíresebb ránkmaradt munkáját is „Deliberatio” címmel, a babiloni fogság alatt hitükért tüzes kemencébe vetett három ifjú himnuszának misztikus magyarzatát. Az Ószövetségnek ezzel a részével előtte még senki sem foglalkozott. Művét — az első magyar földön írt teológiai könyvet — külföldön is óriási érdeklődés fogadta. Sokfelé olvasták és tanították. *

Gellértet nem hagyták hidegen az országban történt politikai események sem. Többször ír Péter és Aba Sámuel zsarnokságáról és az utóbbit nem hajlandó királlyá koronázni, mert 1044 nagybőjtjén Csanádon, az ő püspöki székhelyén ötven lázadó főurat kivégeztetett

Szent Gellért valóban megérdemli, hogy megemlékezzünk róla. Bár itáliai volt, lelkében teljesen magyarrá vált. Vértanú halálát is Istenéért és fogadott hazájáért vállalta. Egyénisége azt is mutatja nekünk, hogy kik segítették István királyt országépítő munkájában, amely immár ezer év történelmi viharát állta ki.

* A „Deliberatio” eredeti kéziratát sokáig a bajorországi Freising-i káptalan őrizte, később, sajnos, nyoma veszett. Egy 15. századi másolata azonban ma is megvan, mégpedig Münchenben, a Bajor Állami Könyvtárban (Staatsbibliothek).

Hong Kong-i egyházkép

Remény és bizalmatlanság — e két érzés keveredik Hong Kong lakóiban miközben múlnak a napok és a kalendáriumban egyre közeledik 1997 július elseje, amikor az utolsó brit koronagyarmaton is felvonják a Kínai Népköztársaság vörös lobogóját. Két évvel később a közeli Makaóból is távoznak a portugál hivatalnokok. Míg Közép- és Kelet-Európában az elmúlt évtizedben a kommunista rendszer helyébe demokratikus államrend lépett, addig a két távolkeleti gyarmat ezzel ellentétes folyamat elé néz, ugyanis mind a még brit fennhatóság alatt álló Hong Kong, mind pedig a Portugáliához tartozó Makaó jelenleg demokratikus társadalmi rendjét a Kínai Népköztársaságban honos proletárdiktatúra váltja fel. Noha sokan azt állítják, hogy a mai Kína nem hasonlítható a 70-es, vagy 80-as évek Kelet-Európájához, a rendszerellenes tevékenységet a pekingi hatóságok kegyetlenül megtorolják. Ezért bizonytalan a hongkongi és makaói katolikusok jövője.

Míg a Kínai Népköztársaságban a lakosság alig 3 ezreléke katolikus, a hatmillió Hong Kongban ez az arány öt százalék. Jelentőségük a város életében messze meghaladja létszámukat. A rendkívül színes sorsú Carl Veith német prelátus által kiépített Caritas szolgálat például 300 intézményt tart fenn, köztük egy 1500 ágyas kórházat, több szakklinikát, valamint rendelőket és gyermek-, illetve szociális otthonokat. A 280 katolikus iskolát 270 ezer tanuló látogatja, de köztük csupán 10 százalék a katolikus. Mint Wu bíboros, az egyházmegye főpáστοra mondta: történelmi misszió korszaka kezdődik jövő év július elsején. Biztató tény, hogy Kínában a közelmúltban enyhülés jelei mutatkoztak és így a Szentszék diplomáciai erőfeszítéseit siker koronázhatta: az úgynevezett „hazafias egyház” — amit jórészt az annak idején Közép- és Kelet-Európában erőszakolt békepapi mozgalomból szerzett tapasztalatokra építve alakított ki a pekingi vezetés, — nagyjából rendezte viszonyát a pápával. Rómában re-

KÖRÜTON A SZENT GELLÉRT EREKLYE

A Szeged-Csanádi Egyházmegye védőszentjének, Szent Gellért püspöknek ereklyéjét jubileumi körútra vitték abból az alkalomból, hogy az első csanádi püspök 950 évvel ezelőtt halt vértanúhalált. Gellért püspök ereklyéjét — egy rubinyűrűs kezettartóban — felszentelése óta a szegedi Fogadalmi templomban őrzik a dóm főoltárában. A Szent István által alapított csanádi püspökség első püspökét 1046 őszén pogány felkelők ölték meg, a krónikák szerint a róla elnevezett hegyről taszították le, azon a helyen, ahol most keresztet felmutató szobra tekint a fővárosra. Az itáliai patrícius családból származó Szent Gellértnek Velencében van a sírja. Annak idején Glattfelder Gyula püspök zarándoklatot vezetett Velencébe átvenni a velencei pátriárkától kapott nagybecsű ereklyét. Gellért vértanúságának mostani nagy jubileumán, még márciusban, Gyulay Endre püspök 450 hívővel együtt ugyancsak Velencébe utazott és leróta tiszteletét a vértanú emlékezetére. Visszatérve aztán egyházmegyéjében körútra vitte az ereklyét, először Kistelekre, majd Ópusztaszerre s számos más településre, ahová a hívek papjaik vezetésével elzarándokoltak. Később Hódmezővásárhelyen, majd Szentesen is tartottak szentmisét és megemlékező ünnepségeket. K. R.

mélik, hogy ez a folyamat Hong Kong Kínához való csatolását követően is folytatódik, feltéve, hogy Peking betartja az 1984-ben Londonnal kötött megállapodását, amelyben ígéretet tett arra, hogy 50 évig nem változtat a terület társadalmi és gazdasági helyzetén. Wu bíboros szavai minden esetre reménységet és — elkötelezettséget tükröznek

Hong Kong, 1996 július.

Makváry György

Párizsi levél

60 évvel azután, hogy 1921-ben először kísérleteztek rádióadással az Eiffel-toronyból, kezdte el működését a párizsi érsekség tulajdonában levő Radio Notre Dame, amikor az állami monopólium megszűnésével gombamódra szaporodtak el magán-rádióállomások. A laikus állami rádióadásokban a vallásos témák kezdetől fogva sarokba voltak szorítva, az új fogyasztói társadalmat kielégíteni kívánó magánállomásoktól pedig az Egyház eleve nem várhatott semmit. Így 1981-től a Radio Notre Dame éjjel-nappal evangelizál és tanuskodik a keresztény értékek mellett, vagyis művel, informál, tanít, szentmisét közvetít...

Jelenleg Franciaországban kb. 1300 magán rádió működik, amelynek 16%-a legkülönbözőbb vallásos felekezeteké. Ezek közül a történelmi egyházaké a Keresztény Rádiók Francia Szövetségébe (FFRC) tömörült. Az FFRC-nek 70 tagja van és több mint 300 fizetett alkalmazottuk mellett 7000 önkéntes dolgozik.

Míg a profán rádiók sok esetben kénytelenek csúsztatással aktualizálni a híreket, az egyházmegyei rádióállomások a szenzációhajászás nyomásának nincsenek kitéve. Higgadt és polémia-mentes tájékoztatásuk egyre népszerűbb. Az FFRC heti hallgatóinak száma már meghaladta a több mint 1 milliót. Most, amikor a Radio Notre Dame 15 éves születését ünnepli, jelentette be Jean-Marie Lustiger, Párizs bíboros érseke, hogy a hívek anyagi támogatására számítva öt más egyházmegyei rádióállomással megalapítja a „Keresztény Rádiók Franciayelű Közösséget”, hogy ezentúl műhold segítségével egész Európában, Északafrikában és Közkeleten hallhassák franciául az Egyház hangját.

Párizs, 1996 június

Molnár Ottó

SZEKTÁK RABSÁGÁBAN

A „Valóság” című hazai folyóirat egy szektákról szóló tanulmánya megállapítja, hogy „évről-évre emberek ezrei kerülnek a pszichoszekták és tekintélyelvű vallási közösségek büvőkörébe, ami lidércnyomással ér fel a szülők és barátok számára. A cikk szerint a szekták teljes függőségéből igen nehezen szabadíthatók ki a szektatagok. A tanulmányban közölt adatok szerint Németországban körülbelül 300 úgynevezett destruktív kultusz terjed s legalább félmilliónyian tagjai a különféle szektáknak. A legagresszívebbnek a Scientology szektát tekintik, amelynek az országban mintegy 30 ezer tagja van... A régebbi keleti kultuszok, így például a Mun szekta és a Hare Krisna mozgalom ugyancsak változatlan lendülettel terjeszkedik. MK

ISTEN

Isten a bokor tüskéit úgy teremtette, hogy szúrjon, az ágat meg úgy, hogy tüskét hozzon s hogy lombba, virágba boruljon...

Az én ujjom tüske is, lomb is...
Én engedem, hogy jól kilásson a tüske, mert az nem tűrheti, hogy a lombra sáska mászzon.

Sinka István (1897–1969)

GYERMEKEKNEK

Remélem, hogy egy kellemes vakációra pillanthattok vissza, mely friss erővel és megannyi szép élménnyel gazdagított benneteket. Most, az új tanév kezdetén egy tanulságos történetet szeretnék ismertetni veletek.

Eszerint, a Fülöp-szigeteken uralkodott valamikor egy király. Amikor úgy érezte, hogy az idő igencsak elfutott fölötté és ereje is megfogyatkozott már, elhatározta, hogy két fia közül valamelyiket utódjául választja. Magához hívatta hát őket és mindegyiküknek adott öt ezüstpénzt azzal a megbízással, hogy annak árából a palota legnagyobb termét estig töltsék meg. Hogy mivel, azt teljesen rájuk bízta.

Az idősebbik fiú tüstént el is indult. Ahogy kilépett a palotából, aratómunkásokkal találkozott, akik cukornádat vágtak és egy közeli malomban kipréselték. A kisajtott nád nagy halmokban hevert, mert nem volt mire felhasználják. A fiú kapott az alkalmon, megegyezett a munkások vezetőjével és azok az öt ezüstpénzért a palota termét telehordták náddal. Késő délutánra be is fejezték. Akkor az idősebbik fiú odalépett apjához és így szólt: „A rámbízott feladatot elvégeztem. Őcsémre már nem is érdemes várni. Tégy engem utóddá”. De apja ragaszkodott ahhoz, hogy várják

meg az estét. Nem sokkal később megjött a fiatalabbik fiú is. Meghagyta a szolgálknak, hogy hordják ki a teremből a nádat. Mikor kiürült, bement és a terem közepén meggyújtott egy fáklyát. Fénye betöltötte az egész termet. Mikor apja ezt látta, így szólt hozzá: „Fiam, te leszel az utódom. Bátyád öt ezüstpénzt adott ki, hogy haszontalan náddal megtöltsd a termet. De te ingyen töltötted meg, méghozzá fényvel, amire mindannyiunknak szüksége van”.

Eddig tart a történet és joggal ágaskodik benned a kérdés, hogy mi közünk nekünk hozzá. Én úgy gondolom, hogy a tanév kezdetén sokat tanulhatunk belőle. Mert mi is egy hasonló feladat előtt állunk. Az előttünk álló iskolai évet meg kell töltenünk. De nem mindegy, hogy mivel. Egyedül rajtunk áll, hogy mit tűzünk ki célul, mi után törekszünk. A Szentírásból Szent Pál apostol figyelmeztetése ebben nagy segítségünkre van: „Vizsgáljatok meg mindent, és a jót tartátok meg” (1 Tessz 5,21). Úgy gondolom, hogy ez egy nemes cél lehet számunkra. Ha azt akarjuk és azután törekszünk, ami nekünk és másoknak is jó, akkor a tanévet azzal töltjük meg, amire mindannyiunknak szüksége van. Jó munkát!

János atya

FIATALOKNAK

Kedves Fiatalok!

Szeptemberben, az iskola kezdet előtt egyre több ijedt tanácstalan fiatallal találkozunk. Többekkel elbeszélgetve félelmeikről, aggodalmaikról, minduntalan az a mese jutott eszembe, amelynek főhőse elindul a szülői ház oltalmából, biztonságából, hogy megismerje: mi a csuda is az a félelem? Mennyire mások vagyunk mi, mint ezek a mesebeli hősök. . .

Valljuk be őszintén, hogy mi, akik már talán évek óta túl vagyunk a vizsgák, feleltetések, az új tanárok és tantárgyak okozta félelmeken — minden új, ismeretlen feladat előtt állva most is aggódunk, félünk.

A fiataloknak, akiknek még sok újat, ismeretlent kell megismerniük — álljon itt egy ember története, aki Isten parancsára el kellett induljon az új, az ismeretlen felé:

„Az Úr így szólt Ábrahámhoz: Vonulj ki földedről, rokonságod köréből és atyád házából arra a földre, amelyet majd mutatok neked”. (Ter 12,1—4a)

Az ókor embere számára a szülői ház, a haza elhagyása egyenlő volt a kiszolgáltatottsággal, védtelenséggel. Útra kelni nem azt jelentette mint manapság: kapcsolódás, új tájak, új emberek, majd biztonságos hazatérés tele élményekkel.

Ábrahámnak egyszer s mindenkorra, mindent el kellett hagynia. Nem tudjuk pontosan mit is érezhetett abban a pillanatban, amikor hallotta az Úr szavát: Indulj! — de bizonyára félelem, aggodalom töltötte el szívét.

„Ábrahám tehát elköltözött, ahogy az Úr parancsolta neki. . .” Elindult, engedelmességet, mert tudta, hitt abban, hogy az Úr nem azért küldi az ismeretlenbe, hogy megismerje a félelmet, hanem ellenkezőleg: Isten segítségével kezébe vegye a saját és a rábízottak sorsát, a jövőt, a sok ismeretlen ellenére is.

Kedves Fiatalok!

Ábrahámnak sikerült. A kivonulás, a vándorlás vége — újra otthon, újra biztonságban — mind az új, ismeretlen vállalásnak a jutalma. Isten ígérete: „Nagy néppé teszlek. . . Megáldalak. . .” valóssággá vált, mert bízott Istenben.

Keresztény optimizmussal indulni az új tanévben, vállalni az újat, tanulni és mindenről számot adni azt jelenti: vállalni a jövőt saját magunkért és másokért. . .

Pál atya

Kell-e nekünk magyar püspök?

A pozsonyi „Remény” cikke rövidítve

Egy év telt el azóta, hogy a szlovákiai magyar hívek nevében két autóbusznyi zarándok Rómába vitte a magyar püspökség megalapítását és magyar püspök kinevezését kérő, több mint 52 000 aláírással támogatott petíciót. Amint erről lapunk hasábjain is beszámoltunk, II. János Pál az április 3-i általános kihallgatáson buzdította a küldöttséget, hogy ragaszkodjanak magyar és keresztény identitásukhoz, és imádkozzanak magyar papi hivatásokért. Ennek jegyében indult útjára — a Szentatya szlovákiai látogatását megelőzve —, a szlovákiai magyar papi hivatások „kiimádkozását” célzó imalánc, mely egyre nagyobb méreteket öltve kapcsolja egybe magyarlakta vidékeinket.

Az elmúlt egy év alatt több ismert és elismert magyar személyiség hívta fel a Szentatya figyelmét, hogy a szlovákiai magyar hívek magyar főpáspárt kérnek, mert csak így érzik biztosítva lelkipásztori ellátásukat. Sajnos sem a tavalyi pápalátogatás alatt, sem azóta nem jött válasz kérésünkre.

Szlovákia püspökei továbbra is makacsul nem ismerik el az önálló magyar püspökség megalakításának szükségességét, ezzel kapcsolatban leginkább az autonómia-törekvésekkel riogatnak. Magyar származású püspök kinevezéséről pedig hallani sem akarnak.

Szomorúsággal tölt el bennünket az egyik pozsony-nagyszombati segédpüspök nyilatkozata, melyben a „harcos” szlovákságáról ismert püspök kerek perec kijelenti: „egy püspöknek nem lehet

A Kalocsa-Kecskeméti főegyházmegye élete

SZERKESZTETT INTERJÚ DR. DANKÓ LÁSZLÓ ÉRSEKSEL

II. befejező rész.

Sokszor halljuk egyházi részről is, hogy a papságnak és világi híveknek együtt kell dolgozniuk. Márcsak a gazdasági paphiányra való tekintettel is. Hogyan, milyen lépések történtek ez irányban?

Ennek egyik legfőbb fóruma az egyházközségi képviselőtestület. Egyházközségeinkben e testületek a Magyar Katolikus Püspöki Kar előírásainak megfelelően megújultak. Létrejötték a különféle munkacsoportok. Az egyházközségek egyházmegyei tanácsa rendszeresen ülésezik, a szinódusi munkában is tevékenyek. Ezen kívül ebben az évben indítottuk el az egyházközségi munkatársak képzését. Ez több mint száz főt jelent, akik a jövőben különféle területeken fognak bekapcsolódni az egyházközségek életébe. Baján működik az ún. teológiai tanfolyam világi hívek részére kb. hetven résztvevővel. A végzetek közül sokan bekapcsolódnak a hitoktatási munkába. Hitoktatói képzés kifejezetten két helyen történik egyházmegyeinkben, Kecskeméten és Baján, utóbbi mellett kántorképzői tanfolyam is működik.

Milyen változásokat hozott az egyházmegyei határok rendezése? Minden változás, eltérés a megszokottól nyugtalansággal jár. Főleg kezdetben. Hogyan fogadta a változásokat a papság és a hívek?

Gyakorlatilag megduplázódott az egyházmegye. A rendezés nem járt különösebb nehézségekkel. Mindössze két papunk cserélt helyet a határrendezés miatt, hogy régi egyházmegyéjében maradhasson. Mindenki más maradt régi-új beosztásában. Különösen a fiatalok számára volt könnyű ez a változás, hiszen legtöbbször már az egyházmegyei közeli szemináriumokban tanult, s ott együtt töltöttek éveket. A túl kicsi és túl nagy egyházmegye problémáit mindenki régről ismerte, a most kialakított közepes nagyságú egyházmegyei alkalmasabbak lesznek az irányításra. Egyébként a világi hatóságokkal is egyszerűbbé vált az érintkezés a közigazgatási és egyházi határok egybeesése miatt. Azzal mindenki tisztában volt, hogy a Szentatya lelkipásztori szempontok vezették a rendezésnél. Az idősebbeknél, ha jelentkeztek is nosztalgiaik, ezek nem vezettek komoly konfliktushoz.

Az előző kormány erőteljesen támogat-

magyar szíve” („biskup nemôže mat maďarské srdce”).

Sokszor halljuk azt a magyarizációt, hogy a magyar hívek imádkozzanak előbb magyar papi hivatásokért, s majd utána kérjenek magyar püspököt. Ez ugyan kicsit kupeckedő indoklás, de az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy ma néhány magyarul jól beszélő szlovák pap szlovák nyelvű hívek között szolgál, nem beszélve arról a néhány fiatal papról, aki pappá szentelése után szinte csodaszéppel gyorsasággal felejt el az addig jól beszélt magyar nyelvet.

Természetesen nem hihetjük azt sem, hogy „magyar ajkú és magyar szívű” püspök kinevezése azonnal megoldást jelentene a szlovákiai magyar katolikusok évtizedek alatt felgyülemlett pasztorális gondjainak megoldására. Mégis fontos lépés lenne ez mind a Szentatya, mind a szlovákiai főpásztorok részéről.

Kell-e tehát nekünk magyar püspök?

Radványi Zoltán

ta az egyházakat. Mennyiben változtatt ezen az új szociál-liberális kormány magatartása?

Problémák és nehézségek voltak, lesznek is. A fő, hogy dolgozzunk megoldásukon. Sajnos, a kárpótlási folyamat lelassult. Egyébként nem történt lényeges változtatás, a támogatás jelenleg is az éves költségvetés függvénye, s mint ilyen, évről-évre az országgyűlés elé kerül. Egy stabilabb, az intézmények számára hosszabb távon kiszámítható finanszírozásra vona szükség.

Az elmúlt hónapokban sorozatosan fordulnak elő templomok, s más egyházi intézmények ellen erőszak-cselekmények, de nem ritka a médiában egyházi személyekről is rosszhírokat nyilatkozni. Hogyan védekezhet ilyenkor, mondjuk egy megtámadott püspök?

Nehéz kérdés, hiszen a megfelelő fórumok is hiányoznak az említett védekezésre, sőt az egyszerű véleményközlésre is. Sokszor kerülnek egyházi személyek is olyan helyzetbe, hogy pontatlanul, „kiragadva” idézik őket. A sajtóban a szenzáció keresése gyakran fontosabb a pontosságnál, a szárazabb tényeknél. Az érdekessé tett, módosított megnyilatkozások pedig zavart támaszhatnak. Ezen nem segíthetnek a gyakran megkésett, hiányos helyreigazítások sem. Szükségszerűen óvatossá teszik az embert az ilyen tapasztalatok, annak ellenére, hogy tudjuk, a sajtóra nagy szükségünk van. De nemcsak az egyház számára probléma mindez, s a jelen helyzetben szinte lehetetlen elkerülni minden félreértést, nehézséget.

Milyen az ökumenikus szellem?

Az egyházmegyében a II. Vatikáni Zsinat és az ökumenikus direktórium szellemében folyik a párbeszéd. A történelmi egyházakkal jó és hagyományos kapcsolatot ápolunk. A keresztény egység imahatékban közösen imádkozunk, de lelkipásztori kérdésekről, társadalmi problémákról is beszélgetünk, s nem kendőzzük a fennálló nehézségeket, problémákat sem. Rendszeres meghívást kapok a társegyházak rendezvényeire, közgyűlésekre, ők is jelen vannak szinódusunk munkájában megfigyelőként. Képviselhetjük magunkat az országos ökumenikus megmozdulásokon is.

Mik a gondok? A jövőre vonatkozó tervek?

A legnagyobb gondot — ahogy már szóba került — a paphiány okozza. A papság kétharmadának életkora 60 év fölött van, s kevés az utánpótlás. A világiak bevonása, segítőkészsége csak enyhítheti a problémát, de nem oldhatja meg. A papságot világiak nem pótolhatják. Ugyanakkor a korszerű papi továbbképzés megszervezése is gondot jelent, s a papnevelés lelki és teológiai minőségének megőrzése, biztosítása sem könnyű feladat manapság. Abban reménykedem, hogy a szinódus alkalmas lelkipásztori tervet dolgoz ki majd az egész egyházmegye számára. Elsősorban a II. Vatikáni Zsinat szellemének közvetítésére van szükség egyházunkban. A lelki, kegyelmi élet elmélyítése igazi megújulásunk nélkülözhetetlen alapja. Így megújult egyházmegyeinknek alkalmasá kell válni arra, hogy az ezredfordulón Krisztus hiteles tanúja legyen a változó világban. Alkalmasá kell lennünk az Evagélium közvetítésére a szolgálat, a közösségépítés szellemében.

Érsek Atya, fogladjon hálás köszönetünket!

MISCH SEBŐ:

Lesz-e magyar Szentföld-templom?

EGY BEFEJEZETLEN TEMPLOMÉPÍTÉS TÖRTÉNETE

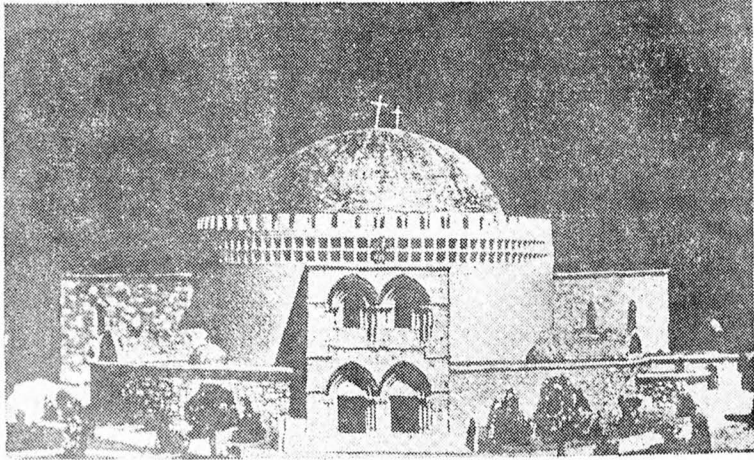
Nem egyedüli példája ama szomorú kor romlásainak, esete mégis oly jellemzője a magyar sorsnak. Ha elkészül, a modern magyar építészet büszkeségévé válik és mint egyházi létesítmény a világon is párját ritkítja.

A projektum két rendkívüli egyéniség nevével azonosul: a kitűnő szervező ferences Majsai Mórival és az Európa-hírű építész Molnár Farkaséval.

Régebben minden keresztény országnak volt „Szentföldi biztosa”, egyesek-

lye, A látogatás szentélye, Keresztelő Szent János háza, Szent József háza, A Szentcsalád barlangja, Kána, Tábor, Agonia, Ádám kápolna, Krisztus börtöne, Emmaus-i ház, Dormitio, Szűz Mária sírja, Keresztelő Szent János kápolna, Szentsír. A kápolnák bejárata a templombelsőből nyílt volna, többségük egyszintes, csupán a hátsó kétoldali került emeleti szintre. Némelyik kápolna — mérete folytán — kinyúlt volna a külső falon. A koncepció szerint a

dályoztatással. Az igényelt építőanyagot ugyan kiutalták a hatóságok, de sokszor annak kifizetése és kiszállítása után újabb teherautók jelentek meg és gyárépítés címén elkobozták azt. Ennek ellenére 1951-ig folyt az építkezés, amit zaklatásokkal, sőt testi bántalmazásokkal is igyekeztek lehetetlenné tenni, míg egy májusi éjszakán az ÁVH körbefogta a rendházat és elhurcolták a szerzeteseket. Többjüket kirakatperekben elítélték, köztük Majsai Mór is többéves börtönbüntetésre, így befejezése előtt gazdátlanra vált a nagyszabású mű. Pedig a *Menyhárd István* által tervezett héjkupola zsaluzata is készen volt, mint korona került volna fel az épületre, de nem kerülhetett helyére: felsőbb utasításra szétdarabolták és elszállították. Ezzel hivatalosan is megpecsételődött a szinte állagában elkészült mű sorsa és nemzetünk óriási értékkel lett szegényebb. A már elkészült kápolnákat szétverték, berendezéseiket elhurcolták, megsemmisítették. Hogy mi lett vandál módon elpusztítva, arról az elkészült munkák fényképei és a szemtanúk tesznek tanúságot. Pedig falai között már papokat is szenteltek, többek között a mostani bíboros-prímást, Paskai Lászlót.

A Szentföld-templom makettje

nek még ma is van. Feladatuk a szentföldi helyek tiszteletének ápolása, a zarándoklatok szervezése, lebonyolítása. Ezt a tisztséget Magyarországon 1932-ben a fiatal ferences *Majsai Mór* örökölte. Ő már káplánkodása után többször járt Palesztinában, így megfelelő tapasztalatokkal rendelkezett. Életében hét alakommal zarándokolt a Szentföldre. Egy ágyhoz kötött betegsége idején ötlött fel benne a gondolat: azokkal is megismertetni Jézus földi életének, szenvedésének színhelyeit, akik betegségük, vagy anyagi okok miatt nem tudnak eljutni az eredeti színhelyekhez.

Betegségéből felépülve Majsai megkezdte a szervezési munkát: olyan együttest kívánt megvalósítani, amely templomból a kegyhelyekkel, rendházból, múzeumból, zarándokházból és bibliai kertből áll.

A Henrich-Tömöry Alapítvány segítségével nagy telket vásárolt a budai Hűvösvölgyben, rendjén keresztül megbízta *Molnár Farkas* építész az épületegyüttes tervezésére.

A MONUMENTÁLIS TERV

Molnár Farkas évekig dolgozott a dessau Bauhaus-ban, tagja volt a Nemzetközi Építészek Szövetségének, számos villája, bérháza épült Budán, nevét elismeréssel jegyezték külföldön. Mint a CIAM-OST titkára részt vett a szövetség 1938-as utolsó athéni kongresszusán, hogy onnét Palesztinába utazva egy arab ferences diák kíséretében végigjárja a szent helyeket, azokról centiméteres pontosságú felméréseket készítsen.

Molnár egy ellipszis alaprajzú templomot tervezett 40, 25 m tengelyméretekkel és 20 m belső magassággal, héjkupola fedéssel. A kupolát a templomtérben 20 szabadon álló karcsú oszlop tartotta volna. A terméskőfal és a kupola indítása közötti szalagosan körbefutó ablaksor-megoldás kívülről olyan hatást keltett volna, mintha a kupola az ablakokon lebegne, mivel a tartóoszlopok onnét nem lettek volna láthatók.

A templomot koszorúként fonta volna körbe a kápolnák sora, egy-egy stációja a szent helyeknek, ezek: Szűz Mária születési háza, Angyali üdvözet he-

templom belső központjába fő programként a Szentsír szabadon álló építményét tervezték, amely szinte főoltár is. A bejáratot — az akkori hercegprímás, Serédi kívánságára — a jeruzsálemi Szentsír templom gotikus portál-építménye alkotta volna.

ELKEZDŐDIK AZ ÉPÍTKEZÉS

A tervek jóváhagyása után 1940-ben elkezdődhetett az építkezés. Az alapkövételére az év augusztusában került sor.

Közben Majsai Mór gyűjtötte az anyagot. 1939-ben Jeruzsálemben felújították a Szentsír kápolnát. A keresztrefeszítés helyén lecserélték az eredeti oltárt, ezt a környező kövekkel szerezte meg Majsai Mór és ezzel az eredeti berendezéssel szerelte fel a tervezett templomon kívül létesített Golgota kápolnát. Idővel még több szentföldi ereklyét kapott a készülő templom számára.

Rendhagyón nem a templommal kezdődött az építkezés, hanem a kápolnák koszorújával. 1942-től 10 kápolnás mellékoltár készült el: Szűz Mária háza, Szent Erzsébet látogatási helye (visitationis), Keresztelő Szent János születési helye, a betlehemi barlang, Szent József háza (ezt Mindszenty József áldotta meg), elkészült az utolsó vacsora terme is a többivel együtt, de ezeket már nem tudták berendezni. Elkészült viszont a múzeum, a rendház és a bibliai kert.

Az építkezés a háború alatt is folytatódott, csupán Budapest ostroma idején szakadt meg.

Az ostrom alatt érte a vállalkozást az első nagy veszteség: lakásában egy lövedék kioltotta a nagytehetségű tervező Molnár Farkas életét.

Az ostrom alatt a szovjetek első harcoló egysége barátságosan viselkedett a rendházban élő szerzetesekkel, a második hullámban érkezők már kevésbé. Betelepülve eltűntek az építkezés faanyagát, annak elfogytával a bútortartó is.

SZÉTVERIK AZ ELKÉSZÜLT KÁPOLNÁKAT!

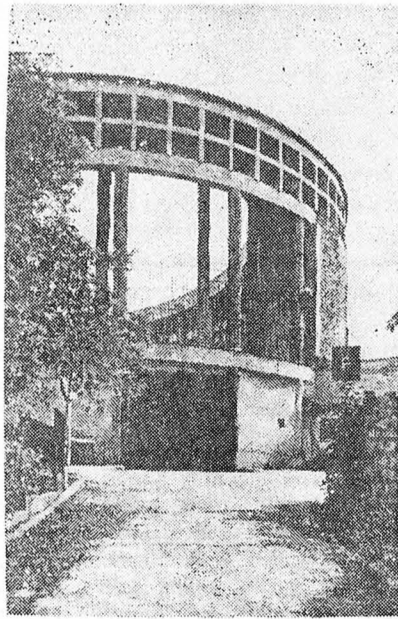
Később, az új vezető mérnök *Szendrői Jenő* irányításával folytatódhatott az építkezés, de egyre több nehézséggel, aka-

MI MARADT MEG?

MI VÁRHATÓ A JÖVŐBEN?

Így, a még el sem készült templomegyüttes magárahagyva rommá vált. A hátramaradt nagymennyiségű építőanyagot elszállították, a telekre sebtében magánházakat építettek bizonyára, hogy egy későbbi felújítást még ez is akadályozza.

Évek múltán a Fővárosi Levéltár tulajdonába került az elárvult építmény. Átalakításokkal profanizálták a kegyes helyeket: a templomtér és a kápolnasor közé folyosót építettek, a kápolnákból

A jelenlegi állapot

raktárak, munkahelyek, kutatószobák lettek, az egyikből WC. Szerencsére a fedetlenül maradt templomteret nem építették be, így ez udvarként szolgál.

Mi látható ma? Szégyenteljesen rendezetlen, fákkal, bokrokkal benőtt környezet. Az épület körbekerítve, a bejáratot hatalmas pléh-vaskapu zárja. Bejutni csak engedéllyel lehet. A vaskapu hézagain betekintve a szemlélő elé tárul a hatalmas templomtér, körbefogva az égbenyúló sudár betonoszlopokkal, a templom monumentális, faragott terméskőfalából tátongó űrként ásít az el-

nem készült portálépítmény helye. A többit elfedi a zöld növényzet.

Mi várható a jövőben? A társadalmi fordulat után hozott törvények, amelyek az egyházi tulajdonok visszaadását tették lehetővé, jogot ad az egyháznak, hogy e tulajdonát is visszakérje. A mostani kormány ezt a folyamatot lelassította azzal is, hogy újból elrendelte az ezzel kapcsolatos igények írásbeli benyújtását. Remélhetőleg a ferencesek igényüket e templomokra is kiterjesztették.

Jogos és méltányos lenne közel 50 év után mégis megvalósítani ezt, a maga nemében egyedülálló tervet. Műszakilag megoldható lenne. A megmaradt építmény mérnöki felmérése még a 70-es években elkészült, a szak- és közvélemény figyelmét is akkor hívta fel *Mezei Ottó* jelentős tanulmánya, rávilágítva a mű nagy jelentőségére. A átalakítások nem jelentős mérvűek, az épület állapota — hála az akkori szőlő munkának — jónak látszik. Az eredeti tervek bizonyára megvannak. Csak összefogás és áldozat kellene, de azt hiszem ez az egyedüli gyenge pontja az egésznek. A nemzet belefáradt a sok megpróbáltatásba, lelkesedésre alig kapható, anyagi lehetősége a létfenntartásra korlátozódik. Az itteni gazdagabb honfitársaimról meg még kevésbé tudom elképzelni, hogy egy ilyen üggyhez megnyerhetőek lennének. Pedig lehet, hogy az utolsó alkalmat szalasztjuk el.

(A szerző által közölt több forrásjegyzéket elhagytuk.)

Hírek - események

KINEVEZÉS

VATIKÁN: Június 18-án, II. János Pál pápa az Apostoli Szentszék haiti Nunciatúrájának attaséjává nevezte ki dr. *Pintér Gábor* váci egyházmegyei papot. Az új szentszéki diplomata az elmúlt tanévekben fejezte be diplomáciai- és jogi tanulmányait Rómában, s röviddel kinevezése után új állomáshelyére, a Haiti Köztársaságra utazott. Szívből gratulálunk!

MILLECENTENÁRIS ÜNNEPSÉG NEW YORKBAN

A New York-i St. Patrick székesegyházban *John O'Connor* bíboros ünnepélyes szentmisét celebrált a magyar honfoglalás 1100. és a pannonhalmi apátság 1000 éves évfordulója alkalmából. Beszédében szólt a Szent István-i örökségről, kiemelve, hogy Magyarországot mindig a kereszténység védőbástyájaként emlegették. Utalt azokra az értékekre és kincsekre, amelyekkel a magyarság hozzájárult az egyetemes kultúra gazdagításához. Végül megemlékezett az 1956-os forradalom 40. évfordulójáról is.

TEMPLOMROMBOLÁSOK MAGYARORSZÁGON

Február 17-én, szombatra virradóra rablók törtek be a Somogybükkösi katolikus plébániatemplomba. A tettesek az egyik ablaküveget betörve hatoltak be és elvittek tíz értékes, kétszázéves barokk szobrot és egy aranyozott kelyhet.

Vándál templomrongálók jártak a debreceni Szent Anna székesegyházban. Felborogatták a kegytárgyakat, a perselyeket feltörték. A rendőrség elfogta a tetteseket, három büntetett előéletű fiatal.

Siklóson a középkori vár gótikus kápolnájának nagyértékű színes üvegablakait egy vandál gyerekbanda tagjai összetörték, „bedobták”.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Székely községben ismeretlen tettes betört a római katolikus templomba, ahonnan egy aranyozott kelyhet s néhány más műtárgyat vitt el. A rendőrség nyomoz (!).

Megtalálták Luther Márton bibliáját

Több mint 14.000 Bibliát őriz Stuttgártban a Württembergi Tartományi Könyvtár. A hatalmas gyűjtemény néhány éve megkezdődött feldolgozása során a könyvtár tudományos munkatársa, *Manuel Santos-Noya* bukkant rá a *Vulgatának — Szent Jeromos latin bibliafordításának* — arra az 1519-es kiadására, amelyet, mint feltételezi, a 450 évvel ezelőtt elhunyt *Luther Márton* használt munkapéldányként saját Újszövetség-fordításának elkészítéséhez. A kötet, amely Maréchal lyoni nyomdájából származik, *Karl Eugen* württembergi herceg hagyatékának része. A herceg, 1784 február 20-án kelt naplójegyzetének tanúsága szerint, „négyezer dán dukát és száz holland dukát” fejében vásárolt tekintélyes könyvgyűjteményt, köztük ötezer (!) Bibliát a koppenhágai Frigyes-templom német lelkészétől, *Josias Lorck*tól. Annak idején mind az eladó, mind a vevő figyelmét elkerülhette a zsebkönyv-formátumú, olcsó, bár metsetekkel gazdagon illusztrált, s a korabeli tudományos igényeknek megfelelő szövegkritikai apparátussal is ellátott Maréchal-Vulgata, amelynek „szembeötlő Luther-közelségére” számos jelzés utal. „A kezdetben valószínűtlennek tűnő vélekedést, amely szerint Luther személyes Vulgatájáról lehet szó, a kutatások végül bizonyossággá változtatták”. A Doktor 1521 és 1523 között Wartburg várában fordította németre a Szentírás jelentős részét. Közvetlenül ezt megelőzően, 1520-ban szerezhette be az egy évvel korábbi szövegkiadást.

A címlapon Luther Márton neve helyett csupán három későbbi tulajdonos neve szerepel, (köztük a már említett Jo-

STÍLVIRÁGOK — GYOMNÖVÉNYEK

— „Pécsett és Pakson eső nélküli zivatar vonult végig” (Kossuth Rádió). Csakhogy a zivatar villámlással, dörgéssel, erős széllel és záporosóval járó jelenség. Az eső nélküli zivatar elnevezése: vihar, szélvihar, szélroham, heves szélvihar.

— „elvárás!” Kívánság, kívánság, óhaj, kérés, követelmény stb. helyett mindig csak az elvtársi nyelvből diadalmaskodó „elvárás”. Hasonló származék a *jelzést kapunk*, azaz jelentést, hírt, értesülést, figyelmeztetést s egyéb árnyalatok.

— *sex appeal*: nehéz lenne magyar szóval helyettesíteni; afféle női-, nemi vonzóerő, esetleg női varázs. Mindnél bájosabb Csillag Teréz, nagyanyánk idején híres színésznő ajánlata: „vonzizé”. Hiszen csakugyan, valami vonzósféle, izé... Hogy is mondjam?

— Nagybetűs újságcím (U.M.): SÉRÜLT A BÉRMEGÁLLAPODÁS. Hát ez mi a szósz? De a cikk nyomban elárulja, hogy a megállapodást megszegték. Tanulság: nem a nélkülözhetetlen idegen szavak veszélyeztetik nyelvünket, hanem az, hogy nem tudunk magyarul, felebarátaink.

— „... talán meredeknek tűnik a válasszom” — mondja a kérdező. „mérészt” akart mondani, de ez a szó csúszott ki a száján. Azóta használják szünös-szüntelen. Igazából eredeti, talpraesett kifejezés. Mi hát a kifogásom? Az, hogy kiesett a szótárunkból egy sereg erőteljes szó: merész, szokatlan, éles, kihívó, meglepő, furcsa stb. Folytatható.

— Lejegyeztem Deme László: „Mi hiányzik a nyelvi ruhatárból?” c. cikkének néhány mondatát. (ÉS, 1988. IX. 9.) Szívesen adom tovább: „A tartalom nem létezik az őt hordozó forma nélkül, s a forma visszahat a tartalomra. A „muteri” és a „faieri” aligha lehetett ugyanúgy tisztelni, mint az édesanyát és édesapát; de még mindig jobban, mint az „öreglányt”, meg a „családdírit”. S aki „a szép leánynak csókot adott”, abban érzelmek is mozogtak, alighanem némi tisztelet is, de aki „lesmárolja azt a jó dögöt”, nem sokkal áll a párzó állatok szintje fölé. Akinek nyelvi szokásrendjébe nem épülnek bele a köszönés, megszólítás, a tiszteletadó magázás formái, az hogyan disztinválhatna az emberi értékek különbségei szerint!” — Megszívlelésre érdemes sorok!

— sifj —

sias Lorcké). Az első izgalmas jegyzet néhány lappal arrébb olvasható, s többek között az alábbiakat tartalmazza: „D(octor) M(artin) L(uther) / Az 1483. dik évben születtem. / 1518-ban mentett fel D(octor) Staupitz Augsburgban a szerzetesi engedelmisség alól / és egyedül Istenre bízott. / 1519-ben Leó pápa kiközösített Egyházából, / eképp másodszor oldozott el a Rendtől. / 1521-ben Károly császár taszított el, / ez harmadik elbocsátásom. / Az Úr azonban / felkarolt. 25. Zsoltár (= Zsolt 26(27), 10)”. Az erőteljes életrajzi summázatot, amelyre már a 18. században felfigyeltek, eredetileg héber Zsoltároskönyvébe örökítette meg Luther, tartalmi hitelességéhez tehát nem férhet kétség. Az újonnan megtalált Vulgutában többször előforduló M.L. monogram dacára is kérdés azonban, hogy csakugyan Luther keze vonásával van-e dolgunk. Egyéb bejegyzések mindenesetre írásképeket tekintve is a reformátornak tulajdoníthatók: „Nincs hajlékom wittenbergi kolos(toromban), / három vagy négy ördög lakik benne, / olykor összevegyülnek s káptalant ülnek”. A széljegyzetek egyike-másika a nőtlenséggel és a szerzetesi fogadalmakkal kapcsolatos elégedetlenségről vall, vagy épp Luther életének drámai eseményeiről tudósít: „1. Megvetnek. 2. Kizártak vagy exkommunikáltak. 3. Kutyának neveztek. Hit.”

Figyelemreméltóak a szentírási szövegekhez fűzött glosszák, kiderül, hogy a könyv tulajdonosa szerint a bibliai üzenet középpontját a hit általi megigazulás alkotja. Bőséges jegyzetanyag környézi Mózes öt könyvét, a zsoltárokat és — a Jelenések könyve, valamint a „katolikus levelek kivételével” — az egész Újszövetséget. Ugyancsak fordítói műhelymunkáról tanúskodnak a szövegben található javítások, áthúzások és átírások.

A „kézi biblia” magánjellegű feljegyzései szolgálhatnak értékes dokumentációval a fordító személyes életútjára vonatkozólag. Kiközösítése után Luther egy ideig még ragaszkodott a papság és a szerzetesség hagyományos felfogásához: „Itt van Krisztus, itt, e kolostorban, ebben a szerzetesruhában nyernék bocsánatot vétkeim. Segítek az emberek, átadom nekik érdemeimet, kegyelmet eszközlök ki számukra”. Továbbra is érvényesnek tartja, de új teológiai fényben értelmezi a vezeklés és a böjt szerzetesi eszményét. (Mérleg)

KÖNYVESPOLC

BÍRÓ FERENC: A FELVILÁGOSODÁS KORÁNAK MAGYAR IRODALMA. 450 oldal. Balassi Kiadó, Budapest.

A szerző irodalomtörténész, az ELTE professzora. Korábbi munkássága és fő kutatási területe a felvilágosodás és a reformkori magyar irodalom. Tolla nyomán egy olyan átfogó, alapvető monográfia látott napvilágot a címben jelzett témáról, melyben a kortárs-irodalomtörténészek munkásságát és eredményeit is értékeli. A kötetben végigkövethető alapgondolat: a művek csak az alkotó világának és egyéniségének ismeretében, az életmű szerves részeként értelmezhetők korszerűen. Ez egyben a hiteles irodalomtörténetírás kulcsa is. A 18. század második fele, ahogy a szerző kifejti, Faludi Ferenc fellépésével irodalomunk történetében talán a legnagyobb változások hozó időszak. A magyar nemzet fogalmát a századvég művelt magyarjai közt elsősorban a magyar nyelve és irodalma határozza meg. Az alaposan dokumentált, filológiai pontossággal megírt munka összegezi a szerző kutatási eredményeit és irodalomtudományi összefoglalásait. A könyv elsősorban az előképzettséggel rendelkező érdeklődőknek, esztétikailag iskolázottabb olvasóknak ajánlható.

Domonkos János (Budapest)

JÁKLI ISTVÁN:

A Napbaöltözött Asszony

Szent Gellért Nagyobb legendájában olvassuk: „Eljött tehát a Boldogságos Szűz ünnepe. Gellért felöltözött, tolmácsot vett maga mellé, jelesül Konrád fehérvári prépostot, fölment a szószékre, vagyis ambóra, és beszélni kezdett a néphez erről az ígéről: „A Napba öltözött Asszony”. Nyilvánvalóan a Jelenések könyvéből vette témáját, ahol János evangélista a 12. fejezet első versében imígyen szól: „Az égen nagy jel tűnt fel: egy asszony, öltözete a nap, lába alatt a hold, fején tizenkét csillagból korona”. János talán ismerhette, Gellért azonban nem a sumér-akkád himnuszokat az *Országanyához*, akinek „koronája az ég, saruja a föld”. Ez az Árpád-nemzetség táftosainál Boldogasszonnyá dicsőült.

Kálmány Lajos 1885-ben a Magyar Tudományos Akadémia ülésén a Boldogasszonyt ősvallásunk isten-asszonyának mutatta be, aki a magyar népnél már a kereszténység felvétele kezdetén, tehát Szent István király idejében — az egyház egyetértésével — beolvadt a Boldogságos Szűz kultuszába, hogy aztán a magyarok országában mind a mai napig Boldogasszonynak nevezessék. A Karthauzi Névtelen (1520 k.) szerint Gellért püspök megütközött azon, hogy Szűz Máriát a magyarok „Bodog azzonak avagy az vylagnak nagy azzoyanak hywnaak... Zent Istwan kyrál ees ez zegheen orszagot boldog azzon orszaganak nevezee”. Bálint Sándor mintegy kiegészítés képpen ezt fűzi hozzá: „Az országot, vagyis önnön uraságát, uralmát és a királyságot a Szűzanya szimbolikus tulajdonának, Mária örökségének érezte, vallotta. E választásban még nyilván a pogány Boldogasszony-tisztelet, archaikus Emese-hagyomány is közrejátszott”. Az 1310 körül keletkezett Gyulafehérvári Sorokban, mai átírásban ez áll: „Isten fiának ártatlansága. / Halálának szidalmas kínja. / Boldogasszonynak szemével látatja”.

Az egész középkoron át, különösen a törökjárat időkben, a ferencesek obszervánsága volt a Napbaöltözött Asszony tiszteletének zászlóvivője, és abban az időben már a Szeplőtelen Fogantatás, az Immaculata szimbolikus ábrázolásának szerepét töltötte be. Nem érdektelen megjegyezni, hogy a Boldogasszony szeplőtelen fogantatását Magyarországon szinte európai megjelenésével egyidőben ünnepelték. A 12. század végén keletkezett Pray-kódex részletesen közli a december 8-ára rögzített Immaculata-ünnep miseszövegét. Mivel ez a Mária ünnep a keleti egyházban már századokkal előbb az Istenanya liturgiájának fontos része, nagyon valószínű, hogy legkésőbb a Bizáncban nevelkedett III. Béla röviddel 1173-ban történt királlyá avatása után, legalábbis a kalocsai érsekség és a váci püspökség területén érvényben volt. Annyi bizonyos, hogy a Szeplőtelen Fogantatás ünnepe mind a sajátos magyar pogánykori Boldogasszony kultusz —, mind a kereszténység első századaiban gyökerező Szűz Mária tisztelet alapján a magyar nép egyik legkedveltebb Mária ünnepe lett. S ez szerte Európában ismert lehetett, erre mutat az a középkori franciországi hagyomány is, mely szerint a Szeplőtelen Fogantatás ünnepét egy magyar király pappá lett feltestvére alapította.

Bálint Sándor új távlatot nyit meg a Napbaöltözött Asszony tisztelete történetének és történeti szerepének megisme-

réséhez: „Különösen középkori magyar franciskánus kolostorokban és franciskánus ihletésű tájak templomaiban található sajátos Mária ábrázolás, amely a török elleni küzdelem égi szimbolumává is avatja az Immaculata sajátosan ábrázolt képét, a Napbaöltözött Asszonyt”.

A forrásokból az tűnik ki, hogy a római *Ara-Coeli* kolostor keletkezési legendájának azt a részét, ahol Mária „fényes nap környül” jelenik meg Augustus császárnak, az obszerváns mozgalom a maga ideáljának, elsősorban a Szeplőtelen Fogantatás eszméjének ábrázolására alkalmazta. A ferences misztika tehát a Napbaöltözött Asszonyban a szeplőtelenül fogantatott Szűz Máriát ünnepli. Így lesz ez a *kettősség az egyben*, a Napbaöltözött Asszony, a huszitizmus és a pogány törökök elleni harc „misztikus-mágikus jelképe”. A ferences IV. Sixtus pápa búcsú kiváltságokkal tünteti ki a Napbaöltözött Asszony képeit és szobrait, amivel hathatósan élesztette, erősítette a kereszténység védelmére született eszmény szent tüzét. Ugyanakkor —ismét Bálint Sándort idézve: „Ha már most a Napbaöltözött Asszony kultuszának fönmaradt hazai emlékeit vizsgálat alá vesszük, bizonyos mágikus-kultikus célzatosságot még ma is könnyen kiolvashatunk belőlük”.

A török elleni obszerváns helytállás fontos támaszpontjai a Temesközben, Bácskában, Baranyában és a Szerémségben alapított kolostorok. Az életre-harra menő küzdelemben központi szerepet játszottak a szegedi barátok. A város már a középkorban is jelentős hely volt. A szegedi Havi Boldogasszony temploma oklevelek tanúsága szerint 1335 körül kedvelt búcsújáróhely. A török hódoltság idején a Napbaöltözött Asszony ma is tisztelt főoltárképet kapott a templom.

A Napbaöltözött Asszony egyik legnagyobb hatású emléke Erdélyben az ősrégi csíksomlyói ferences kolostor híres kegyszobra, amely még a harmadik évezred küszöbén is a magyarság-székelység lelki-szellemi végvárát jelképezi.

A barokk korszak Habsburg uralkodói, II. Ferdinánddal az élükön: látványosan, de meggyőződésből is, átvették a Napbaöltözött Asszony tiszteletét, és hívséges terjesztői lettek birodalmi kultuszának. Ábrázolása ott ékeskedik Ferdinánd pénzén is, s a Szeplőtelen Szűz Ausztria pártfogója lesz. Magyarországon a képek és köztéri szobrok átláthatatlan sokasága tesz bizonyosságot arról, mint mélyült eme változata Boldogasszonyunk tiszteletének. A Mária kultusz ősi misztikus gyökereit példázva említsük meg, hogy Vincente Carducho 18. századi olasz-spanyol festőnek a budapesti Szépművészeti Múzeumban őrzött képén Assisi Szent Ferenc előtt megjelenik Mária és gyermeke. A Szent Szűz a *Jelenések Könyvének* Napbaöltözött Asszonyaként egy tölgyfa koronájában lebeg.

Ezek után nem is meglepő, hogy a török ellen harcoló végvári vitézek kardjára is a Napbaöltözött Asszony képe volt vésvé. Tanulságos lehet számunkra az is, hogy Zrínyi Miklós „előtt Máriának éppen ez az ábrázolása lebegett a *Szigeti Veszedelem* invokációjában”:

Músa! te, ki nem rothadó zöld laurusbul Viseled koszorúdat, sem gyöngye ágbul; Hanem fényes mennyei szent csillagokbul, van kötve koronád holdból és szép napbul... Szentséges királyné! hívom irgalmadat...

Az élet könyvéből

ANGLIA

Halottaink: Ferenc Gyula, Oxford, április 15-én, 70 éves korában; Schmidt József, Leicester, április 22-én, 67 éves korában; Kovács Ferenc, Bristol, február 23-án, 58 éves korában; Heteyi Ferenc, Middlesborough, május 13-án, 62 éves korában; Markovics Barbara (Mrs.), Lonod, május 17-én; De Gebert Tádé London, június 30-án, 88 éveskorában; Szécsi (Stacey) Lilian (Mrs.) szül. Balkányi, London, július 8-án, 104. évében. Imádkozzunk kedves halottainkért és gyászoló hozzátartozóiért.

BELGIUM

Születések: Burton Florence, B. Bernard és Diane Morandini leánya, Brüsszel; Ikládi Mária, I. Adolph és Wilkin Cecilie leánya, Seraing; Labatut Tagny, L. Michel és Vandevelde Birgitte fia, Burden Lux; Szabó Robin, Sz. Attila és Hayen Heide fia, Fraipont; Kis Françoise, K. Jean Pierre és Putz Hajnalka fia, Angleur. Gratulálunk! Növekedjenek erőben, egészségben!

Házasságok: Ordelt Dominique és Pascal Lacroix, Aywaille; Kormos Eric és Dezső Erica, Herstal; Bové Patric és Milène Van de Velde-Wilz, Lux; Szegedi Christine és Grossi Elio, Genk; Török András és Marsiniak Christine, Hognoul. Legyenek boldogok házasságukban!

Halottaink: Radó Gyula, 82 éves korában, Pokornik Jolán férje, Tubise-ben; Niederhauer Gyula, 94 éves korában, Liège-ben; Jagrik József, 85 éves korában, Brüsszelben; Szántó Lőrincné, 89 éves korában, Aline Jacquemins-Oupeye-ben; Szarka László, 70 éves korában, Hagon Florine-Jumet-ben; Legyen örök otthonuk Isten végtelen szeretetében!

FRANCIAORSZÁG

A keresztség szentségében részesültek: Riehl Alexandra, R. Christophe és Fischaller Diana leánya, Szabó Klára unokája, Lyonban; Bleich Johanna, Zsombok Lenke dedunokája, Bourgoin-Jallieu-ben; Újvári Pál, Espondeilhan-ban; Páncsics Miklós, Bourgon-Jallieu-ben; Gyomlai Tamás, Gy. Philippe és Nathalie fia, Felleres-ben; Gyomlai Léane, Gy. Péter és Joelle leánya, Grenoble-ban; Elekes Mallory Katarina, Bourgon-Jallieu-ben; Vidoni Wendy Jolán, V. Roland és Kovács Béatrix leánya, Bourgoin-Jallieu-ben; Felker Tamara, Bourgoin-Jallieu-ben; Harmat Stephane, Xavier Abergement-Clémenciát-ban; Garagnon Sebestyén, G. François és Vértessy Zsuzsanna fia, Nancy-ben.

Házasságot kötöttek: Bánhegyi Blandine és David Rric, Champagnole-ban; Krompaszky Sara és Saucisse Didier, Montpellier-ben; Breich Frenand és Buleté Valérie, Bourgon-Jallieu-ben.

Az örök hazába költöztek: Szabó Károly, 79 éves korában, Chazay-d'Azergues-ben; Tóth Károly, 73 éves korában, Grenoble-ban; Sombor Györgyné szül. Schnabel Margit, 92 éves korában, Cannes-ban; Boros Anastázia, Vilma nővér a St. Hilair-ei remetességben, 69 éves korában; Szenczi Ibolya, 68 éves korában, Cadolive-ben; Arnold Józsefné szül. Nagy Róza, 71 éves korában, Renage-ban; Dr. Juhász Tiborné szül. Eperjesi Anna, 71 éves korában, Nizza-ban; Czimborai Lajos, 69 éves korában, Nizza-ban; Ziener Máttyás, 79 éves korában, Paulhan-ban; Murányi Mária, Ferencs Mária misszionárius nővér, 89 éves korában, Marseille-ben; Gassenfejt József, 88 éves korában, Carpentras-on; Antal Ferenc, 47 éves

korában, La Rocque-sur-Pernes-en; Péter Antal, 59 éves korában, Ruy-ben; Czibula Stefáné szül. Kozma Ilona, 88 éves korában, Echirrolles-ban; Horváth László, 52 éves korában, St Maximin-ben; Bacsó Mihály, 67 éves korában, Lyon-ban; Göller Tivadar, 67 éves korában, Lyonban. Vukovics István „hegedűs”, 76 éves korában, Lyon-ban. Az örök világhosszág fényeskedjen nekik!

NÉMETORSZÁG

Berlin: Házasságkötés: Az utóbbi hónapokban egyházközségünkben két pár készült fel a házasság szentségének felvételére: Bellia Róbert és Katona Krisztina, valamint Szabó Endre és Embacher Erika. Mindkét pár otthon, Magyarországon fogja az egyházi esküvőjét megtartani. Kívánunk nekik boldog házasságot és a Mindenható kegyelmét életútjukra!

Essen: Házasságkötés: Május 18-án örök hűséget esküdtek egymásnak Stroinski Ulrich és Moor Susanna a neunkircheneri evangélikus Dorfkirchében. Az ökumenikus szertartást W. Hermann neunkircheneri evangélikus lelkész és a Ruhr-vidéki katolikus magyar lelkész végezte. Sok boldogságot kívánunk az új házasságoknak!

Halottunk: Nagy részvétellel temettük június 14-én a Duisburg-Laar-i temetőben a tragikus hirtelenséggel meghalt Kókai Tiborné szül. Horváth Magitot. Elt 33 évet. Gyászolják: férje, három napos kisfia, édesanyja, anyósa, apósa, rokonai és ismerősei. A gyászoló család ezúton is szeretné kifejezni köszönetét a MAKK asszonyoknak a temetésen énekelte szép énekeikért és mindenkinek, akik halottjukat utolsó útjára elkísérték. Nyugodjék békében!

München: Püspökünk, dr. Miklós Attila SJ, müncheni látogatása alkalmából főpapi szentmise keretében a bérnálásban részesítette Birgiesser Beátát, Györi Andrást, Hollósi Lillát, János Margitot, Kádár Beátát és Schönberger Gábort, július 21-én, a müncheni Damenstift templomban.

Halottunk: Ruttner Ferenc, 84 éves korában elhunyt. Temetése július 1-én, a müncheni Südfriedhofban volt. Nyugodjék békében!

Stuttgart: Keresztelés: Makrinov Christian, M. Richárd és Szorcik Csilla kisfiát Ballingenben, június 8-án. Kocsis Jacqueline-Laura, K. Roland és Nadj Erika kislányát, június 29-én kereszteltük Stuttgartban. Növekedjenek bölcsességben és szeretetben Isten, szüleik és mindnyájunk örömére!

Bérmálás: Június 30-án Miklós Attila püspök a bérmálás szentségét szolgáltatta ki a következőknek: Bencze Brigitta, Jakner-Stanculescu Márta, Nagy Buzder Philip és Varga Mihály. A szép emlék maradjon „Lélek”-erősítő életútjukon.

Halálozás: Locker Terézia Ellwangenben, 84 éves korában elhunyt. Temetése május 8-án volt Wetzgau/Schwäbisch-Gmünd-ben. Adj Uram örök nyugalmat neki, és az örök világhosszág fényeskedjék neki!

George Cushing, a slondoni egyetem nyugalmazott professzora, a magyar irodalom legkiválóbb angolai népszerűsítője, egy London melletti kórházban, április 12-én meghalt. 72 évet élt.

Till Aran szobrászművész nő, aki témáit leginkább a Bibliából merítette, 87 éves korában elhunyt. Külföldön (Rómában!) több elismerésben volt része mint otthon.

dított erre a célra, ezen belül a magyar sajtónak is 900 ezer dollárt irányzott elő a folyó évre. Alig van magyar oktatási, kutatási, környezetvédelmi, egészségügyi és szociális intézmény, amely ne érezné az alapítvány jótékonykodását. Minthogy otthon és idekint is sokan viseltetnek ellenérzéssel a Soros Alapítvánnyal szemben, — egyébként nehezen indokolható okokból — az sem elhanyagolható körülmény, hogy az alapítvány egyházi, sőt kifejezetten katolikus intézményeket is rendszeresen részesít támogatásban. Legyünk igazságosak!

*

Két magyar diák, *Honti Ákos* és *Patkai Szilárd* nyerte meg az eddigieknél háromszor gazdaságosabb „szélgépével” az „Európa ifjúsága kutat a környezet védelmében” címmel meghirdetett versenyt a müncheni Deutsches Múzeumban. Ez utóbbi a világ egyik legnagyobb technikai és tudományos múzeuma.

Helyesbítés. Lapunk nyári számának 7. oldalán a párizsi nekrológ helyes címe: „Isten vele Irénke!” Bocsánat az elírásért.

A párizsi Katolikus Misszióról

VILLÁMINTERJÚ MOLNÁR OTTÓ PLÉBÁNOSSEL

A párizsi Magyar Katolikus Misszió nagy szerepet tölt be az itteni magyarok életében. A misszióban a vasárnapi miséken kívül, műsoros délutánokat, estéket és különböző összejöveteleket is rendeznek. Működik itt hétvégi magyar iskola, hitoktatás, népitánc és furulyatanfolyam a gyerekek részére, cserkészeti foglalkozásokon is résztvesznek a gyerekek, a franciaországi és magyarországi fiatalok is itt találkoznak. Vasárnaponként, a szentmise után sokan ebédelnek, vagy kávéznak a misszió büféjében.

A kérdésre, hogy kik is járnak a misszióba? — Molnár Ottó plébános válaszol:

Azok járnak ide, akik ragaszkodnak az anyanyelvhez, a vallási hagyományokhoz és nem azok, akik területileg Párizs e kerületéhez tartoznak. Ez talán azért van így, mert a párizsi érsekség az előljáró hatóságunk, de valójában nincs területünk.

Hogyan alakult ki a Misszió?

Párizsban több mint ötven nem francia nyelvű római katolikus lelki szolgálat van, ebből tizenhatnak van plébániai státusa. Mindegyiknek megvan a története. A magyar missziók kialakulása az I. világháború előtt kezdődött Franciaország területén. Több is létrejött az észak-franciaországi bányavidéken, ahol elég sok magyar telepedett le. Ezek a missziók azonban sorvadásnak indultak a II. világháború folyamán, amikor sok magyar visszatért Magyarországra. Párizsban igazán 1956-ban vetődött fel egy magyar katolikus misszió létrehozásának a fontossága. Addig hol itt, hol ott volt magyar nyelvű szentmise. 1956 után, Szalay Jeromos bencés szerzetes kétszobás lakása lett a magyar katolikus misszió alapja. Szalay atya halála után más magyar papok használták a lakást, később eladták és az érte kapott összeg, valamint egy németországi központú

MŰKINCS-CSERE, AVAGY . . .

Szlovákia tárgyalna Magyarországgal a műkincs-cseréről. Tudvalévően igényt tartanak északi szomszédaink minden olyan tárgyra, mely felvidéki eredetű. Hogy ami az övék, az az övék, és ami a miénk, arról tárgyalhatunk? Vagy esetleg a magyar delegáció fölveti majd — mint magyar műkincs — a pozsonyi koronázó templomot, „Krasznahorka büszke várát”, a kassai dómot, netán a nemrég elcsóringált Dunát? (- cz - Igen)

ISTENEM

*Istenem, én nagyon szeretlek.
Dolgaim elől rejtegetlek,
Ha rikkancs volna mesterséged,
Segítnék kiabálni néked.*

*Hogyha meg szántóvető lennél,
Segítenék akkor is mindennél.
A lovaiddal is szeretném
És szépen, okosan vezetném.*

*Vagy inkább ekeszarvat fogva
szántanék én is a nyomodba,
a szikre figyelnék, hogy ottan
a vasat még mélyebbre nyomjam.*

*Ha csösz volnál, hogy óvd a sarjait,
én zavarnám a fele varjait.
S bármi efféle volna munkád,
velem azt soha meg nem unnád.*

*Ha nevetnél, én is örülnék,
vacsora után melléd ülnék,
pipámat egy kicsit elkérném
s én hosszan, mindent elbeszelnék.*

József Attila (1905–1937)

nemzetközi egyházi segélyszervezet adományára képezte a misszió tőkét, amelylyel mostani helyünket a rue Albert Thomas 42 alatt kialakíthattuk.

Úgy tudom, nagyon sokan járnak a misszióba, sőt számos francia is megfordul, főleg a karácsonyi vásárok alkalmából.

Valóban így van. Ezer körlevelet juttattunk el rendszeresen híveinkhez, de nem csupán azoknak, akikkel állandó kapcsolatban vagyunk. Nem csak válós emberek keresik fel missziókat. Ide eljön az emigráció színe-java, meg sok francia és a Magyarországról kiküldöttek, valamint magyar turisták is. Az egyház küldetése minden emberhez szól.

Köszönöm szépen.

Készítette dr. Palásti Zsuzsa

STUTTGARTIAK SZENT GELLÉRT SÍRJÁNÁL

1996 május 26-tól június 7-ig tartó záródoklatot hirdettünk meg, melynek főcélja Szent Gellért sírja a Velencéhez tartozó Muránóban. Előbb 117-en jelentkeztek, míg végül betegség és más okok miatt „csak” 110-en kelhettünk útra. Utunk során érintettük Milánót, Torinót (ahol Krisztus halotti leplét őrzik), Pisát hogy lássuk a ferde tornyot), Firenzét, Ravennát (ahol Dantét temették), Bolognát (ahol Szent Domonkos sírja van), Páduát (ahol — mindenki tudja — Szent Antal nyugszik. A lelki táplálékról dr. Tempfli Imre, Gegő István és e sorok írója gondoskodott. Utunk során szentmiséinken és imádságainkban megemlékeztünk az itthonmaradt hívekről, szereteteinkről és egész magyar népünkéről. Mindnyájunk számára nagy öröm volt eljutni Muránóba Szent Gellért sírjához. A szentmisén elhangzott szentbeszéd alapján álljon itt néhány gondolat:

Azért jó jubileumi éveket tartani, mert ilyenkor porlepte értékeinket újra megtisztítjuk, hogy csillogásuk előttünjön, bátorítson és erősítsen.

1. A honfoglalás 1100. évfordulóján itt, Szt. Gellért sírjánál eszünkbe jut, hogy a Kárpát-medencében a Szent Gellért első vértanúnk nevével fémjelezett kereszténység kovácsolta egybe ezt a népet. Mára úgy alakult, hogy a nagyhatalmak megosztottak minket. Mi a feladatunk? Talán hogy mindent visszakérjünk, amit elröböltek tőlünk? Sokkal inkább az, hogy ha már mások megosztottak minket, mi ne szentesítsük saját magunk körében ezt a megosztást azzal, hogy te honnan jött magyar vagy . . .

2. Azért vagyunk Szent Gellért sírjánál, hogy megköszönjük neki, az idegennek, a velenceinek, hogy megszerette népünket és megköszönjük, amit értünk tett: hogy erkölcsre tanított, kultúrára, boldogulásra. El is mondjuk neki sírjánál, hogy nem volt felesleges mártírsága. 950 év év óta sokminden látott népünk: látott bajt, szenvedést is, de sokan vállalták az ő tanúságtételét is mártírhálállal és még többen mártírérettel. Azért emlegetjük gyakrabban a papokat, mert ők kirakatban élnek, de sokkal több a nemeslelkű lélek a szülők, nevelők, a kis ibolyák, akik alázatos, szerény helytállással szolgálták és szolgálják népünk jószágát, keresztény erkölcsét, emberi tartását. És elmondhatjuk neki itt a sírjánál, hogy sok nemeset és szépet is alkotott ez a nép, mely annakidején az ő életére tört.

3. Kérünk is Szent Gellért sírjánál: — a magunk számára: egészséget, kitartást a jóban, hogy hétköznapi gondjainkban legyen szószólónk;

— családjaink, gyermekeink, szüleink, jötevőink, az otthonmaradt hívek (akik nem jöhettek el), az öregek, a betegek, a magányosok, a szegények számára, hogy segítsen ő, az „idegen”, nekünk az idegenségben;

— népünkért. Mert sokáig tartott a gonosz játéka. Sokaknak megtetszett, másokat megrontott, megmetyelgett, becsapott, megaláztott, kifosztott. Felemelkedni oly nehéz. Most újra kell plántálni, amit vetett. Ebben a nagy munkában lenne segítségünkre hathatós közbenjárásával.

Ezekkel a gondolatokkal rójuk le hálánkat, erősödünk és erősítsünk.

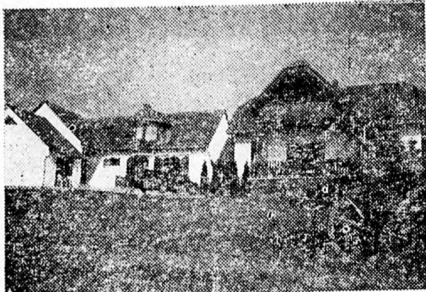
Horváth János (Stuttgart)

Hírek — események

A feszület-vita, illetve a Karlsruhei Alkotmánybíróságnak „a nép nevében” hozott határozata, mint várható volt, heves reakciókat váltott ki a német médiákban. (Megjegyzendő, az Alkotmánybíróság 8-tagú szenátusa az ítéletét nem egyhangúlag, hanem 5:3 arányban hozta meg!) Münchenben a keresztény egyházak és a keresztény-szociális kormány felhívására mintegy 25 ezren tüntettek a kereszt megtartása mellett az általános iskolákban. Az ebben az ügyben a bajor parlamenthez intézett petíciót pedig nem kevesebb, mint 560 ezren írtak alá.

VALAMIT A SOROS ALAPÍTVÁNYRÓL

A „Soros Alapítvány” belgrádi irodájának betöltésével kapcsolatban a nemzetközi sajtóban sűrűn bukkan fel az Alapítvány neve és működése. A magyar származású amerikai dollármilliárdos évente mintegy 300 millió dollárral támogatja „a szabad és nyílt társadalom” eszméjének megvalósulását. Mint az Alapítvány Évkönyvéből kitűnik, hazánkban 1994-ben összesen több mint hat milliárd forintot

APRÓHIRDETÉSEK

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK
N A G Y V Á L A S Z T É K B A N !
Olcso árakon raktárról. — Kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI ☎ (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2. 90478 NÜRNBERG

Budán közel a Várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatónak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.

BEATRIX PANZIÓ! H-1021 Budapest, Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-1763 730 és tel.: 0036-1-2750 550. Szeretettel várjuk szállodánkban, mely harmadszor nyerte el az „Év panziója” díjat! Családias légkör, zöldövezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal — zárt autóparkoló.

Nyugat-Magyarországon, Bük-gyógyfürdő szomszédságában, a balatoni út vonalában, családi ház csendes elhelyezkedésű részében szoba, konyha, fürdőszoba szállást ajánlunk 1—3 személynek. Napi ár: 24.— DM. Zsoldos Gyula, H-9700 Szombathely, Kertész utca 37. Telefon: 0036-94-325 933.

Körmenten, új luxus családi ház eladó, szép, nyugodt környezetben, telek 650 m², lakóterület 200 m², garázs, pince, terasz, 4 szoba, 2 zuhanyozó, konyha. Ár: 220.000.— DM. Tel.: 0036-94-411 409 vagy (D) 0251 / 71 72 23.

Budai villanegyedben felújított kétszobás lakás olcsón kiadó, hosszabb időre is. Telefon: 0036-1-202 3025.

Visegrádon, a Dunakanyarban 1295 m² panorámás építési telek, építési engedéllyel, kész építési tervekkel eladó. ☎ DK 45 31 51 11 46 vagy H 36-11-760 237.

Svájcban élő, sportos férfi keres 40—50 év körüli karcsú hölgyt, akivel eljárhat síelni, teniszezni, utazni, koncertekre stb. Válaszokat „SANEX” jellegre a kiadóba kérek.

Kiadó Csofokon, 2 szobás, kertes nyaraló (5—6 személynek), parkolási lehetőség, naponta 90.— DM (egy szoba 45.— DM). Tel.: 0036-1-156 7072.

Budapest II. ker., Széphalom, 2 szintes családi ház eladó. Telek: 486 m², lakóterület: 205 m², 3 szoba + nappali, két fürdőszoba, konyha, garázs, pince, terasz. Ár: 250.000 DM. Telefon: (H) 0036-1-215 5028 napközben 9—16 óráig, vagy (D) 0221 / 360 50 38, 19 óra után.

Szívesen segít háztatásban idős embereknek öv. Fekete Viktória, Ausztriában, Franciaországban vagy Németországban. Címe: H-2011 Budakalász, Ökörzem utca 2. Telefon: 0036-26-342 825.

Termálfürdőnél új 2 szobás komfortos ház, gondozott kerttel eladó, Tápiószentmárton: Telefon: 0036-1-2563924.

Egészségügyi okkival rendelkező 47 éves magyar hölgy idős gondozását vállalja ottilakással, München környékén. ☎ 089/15 23 55. HAZATELÉPÜLŐK! Nagykanizsától délre, (22 km) 3865 m² gyümölcsös, teljesen berendezett családi ház eladó! 100 m²-en 3 szoba, csempés konyha, tusoló WC. Saját kút, hidegmeleg víz. Azonnal beköltözhető! Cím: Mátay, CH Basel, Pilgerstr. 14. Betegség miatt csak 20.000.— svájci frank!

A Balaton déli oldalán, Balatonbogláron eladó 2127 m²-es telken fekvő 142 m²-es családi ház, garázzsal, melléképületekkel. Vasúti és buszállomás közelében, a Balatontól 7 percre. Irányár: 150.000.— DM. Tel.: (D) (0049) 07524 15 94.

67 éves, nyugdíjas, független özvegyasszony tanárnő, vállalja München vagy Stuttgart környékén, idős, beteg ember ápolását és házzelvezését. Személygépkocsi jogosítványom van. Póka Gyuláné, H-7755 Töttös, Jókai utca 1.

Töttösön nagy családi ház kerttel eladó. Érdeklődni: Telefon: 0036-69-376 115.

Figyelembe ajánljuk! Hévíz mellett új összkomfortos ház + 4 telek is eladó, vagy a fél ház kiadó. Gyönyörű kilátás, tó stb. Ugyanitt idősebb személy ápolását szeretettel vállaljuk. Érdeklődni: Baráth Éva, Seegasse 36, A-7142 Illmitz (Bgl.) ☎ (0043) 21-75-24 343 csak este!

Balatonfüred és Balatonalmádi között eladó, beépíthető panorámás 2 szobás kert, 1600 m² és 1100 m² Irányár: m² 1700 Ft. Telefon: 0036-87-477 350.

Tata mellett, 3000 m² gyümölcsös, szőlős területen, 5 szoba összkomfortos családi ház, 120 m² lakóterület eladó. Központi fűtés, pince, garázs, mellék épületek. Tó, erdő, gyógyfürdő, horgászat, vadásztudás — az M1 autópálya közel. Irányár: 80.000.— DM. Levélcím: Lentulay István, 13 St. James's Park, CRO-2-UT, Croydon, England. ☎ 44 (181) 864.51.81 este.

Budapestben, a XIII. kerületben, 43 m²-es, egyszobás, felújított lakás hosszabb távra kiadó. Telefon: (0731) 55 34 76 (D).

62 éves, református vallású hölgy megismerkedne korban megfelelő, becsületes, lelkiében gazdag úriemberrel. Fényképes választ kérek: Barta Gizella, RO-1900 Timisoara, Alla Sportivor 17/3/3, Romania.

Németországban élő magyar férfi, 48/180/80, megismerkedne vallásos, karcsú, nemdohányzó hölgygel. Jellege: „Megértés”.

Diplomás, 47 éves, 172 cm magas, helyes müncheni nő, komoly baráti-életfarsai kapcsolatra vágyik szabad, értelmiségi, hasonlókörű, jóképű, magas férfival. Fényképes, „Közös sors” jellegre írott levélnek örülnék.

Németországban élő, német állampolgárságú, 57 éves, 167 cm magas, egyedül álló, független, nemdohányzó hölgy szeretne megismerkedni korban hozzáillő, Németországban élő, komoly úrral. Partneri kapcsolat, esetleg házasság. Válaszokat a kiadóba „Öszinteség” jellegre kérem.

Dortmund közelében élő, 50 éves, diplomás, biztos egzisztenciával rendelkező, nemdohányzó, magyar származású, fiatalos, jó megjelenésű hölgy, 162cm, 60 kg, német állampolgár, megismerkedne komoly hozzá illő, rendezett körülmények között Németországban élő, független férfival. Válaszokat a kiadóba „Jungfrau” jellegre kérem.

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK

Kedves Olvasóink,
időnként közöljük a magyar lelkészek te lefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet a szentmisék helye és ideje után.

NÉMETORSZÁG

Aacheni Egyházmegye:
Misézó helyek: Aachen, Mönchengladbach, Krefeld.
Érd.: Ft. Szigeti István, Vinzenzstr. 5, D-52087 Aachen. ☎ (0172) 248 63 26.

Augsburgi Egyházmegye:
Misézó helyek: Augsburg, Kempten.
Érd.: Ft. Fehér István, Ung. Kath. Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. Telefon: (089) 98 26 37 és 98 26 38.

Bamberg-Eichstätt-Regensburgi Egyházmegye
Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landshut, Nürnberg, Regensburg, Straubing.
Érd.: Ft. Bárány József, Ung. Kath. Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig. Telefon: (0911) 507 57 96.

Esseni Egyházmegye:
Misézó helyek: Duisburg, Oberhausen, Bochum, Essen, Neukirchen-Vluyn, Moers, Mülheim.
Érd.: Ft. Major Márk, Ung. Kath. Mission, Steeler Str. 110, D-45139 Essen. Tel.: (0201) 28 47 40.

Freiburg-Trier-Speyeri Egyházmegyék offenburgi székhellyel:
Misézó helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Trier, Saarbrücken, Freiburg, Baden-Baden, Karlsruhe, Pforzheim, Strasbourg, Muhlhouse, Colmar.
Érd.: Ft. dr. Szabó József, Ung. Kath. Mission, Straßburger Str. 39, D- 77652 Offenburg. ☎ (0781) 268 36.

Berlini és Hamburgi Főegyházmegye, Hildesheimi Egyházmegye:
Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen.
Érd. Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ung. Kath. Mission, Holzdam 20, D-20099 Hamburg. ☎ (040) 24 60 49.

Érd. Berlinben: Nagy Iván, Ung. Kath. Kirchengemeinde Szent Erzsébet, Bundesallee 108, D-12161 Berlin. ☎ (030) 859 23 95, Fax: (030) 851 25 93.

Kölni Főegyházmegye:
Misézó helyek: Köln, Longerich, Düsseldorf, Bonn, Wuppertal.
Érd.: Ft. Bereczki Béla, Ung. Kath. Mission, Thieboldgasse 96, D-50676 Köln. Tel.: (0221) 23 80 60.

Mainz-Limburg-Fuldai Egyházmegyék frankfurti székhellyel:
Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Wiesbaden, Mainz, Darmstadt, Giessen.
Érd.: Ft. Takács Pál, Kath. Ung. Gemeinde, Oppenheimer Str. 49, D-60594 Frankfurt/M. ☎ (069) 61 21 66.

München-Freisingi Egyházmegye:
Misézó helyek: München, Rosenheim.
Érd.: Ft. dr. Cserhádi Ferenc, Ung. Kath. Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. ☎ (089) 98 26 37, 98 26 38, Fax: (089) 98 54 19.

Münster-Paderborn-Osnabrücki Egyházmegyék:
Misézó helyek: Hagen, Menden, Arnsberg, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster.
Érd.: Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission, Middelheld 24, D-48157 Münster-Handorf. ☎ (0251) 32 65 01.

Passaui Egyházmegye: Misézó hely: Passau:
Érd.: Ft. Szabó Árpád, Kirchen-platz 1, D-94032 Passau. ☎ (0851) 24 96.

Rottenburg-Stuttgarteri Egyházmegye:
Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böblingen, Schw. Gmünd, Eislingen.
Érd.: Ft. Horváth János, Pfizerstr. 5, D-70184 Stuttgart. ☎ (0711) 236 91 90, Fax: (0711) 236 73 93.

Konstanz, Markdorf, Weingarten, Heidenheim, Fridrichshafen, Singen, Munderkingen, Ulm, Schwenningen, Biberach, Bad Waldsee, Leutkirch.
Érd.: Ft. P. Gyúrács István SJ, Irmentrudstr. 14/B, D-88250 Weingarten. Telefon: (0751) 586 76.

Würzburgi Egyházmegye:
Misézó hely: Würzburg.
Érd.: Ft. dr. Koncsik Endre, Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070 Würzburg. Tel.: (0930) 38 62 43, 173 78.

BELGIUM

Brüsszel: P. Posta Benjamin OFM, Mission Catholique Hongroise, rue de l'Arbre Benit 123, B-1050 Bruxelles (XL). Telefon: 0032-2-648 53 36.

Liège/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Amorie Hongroise, Rue des Anglais 33, B-4000 Liège. ☎ 0032-041-233 910.

DÁNIA — NORVÉGIA

P. Horváth Kálmán SJ főlelkész, Stenogade 4, DK-1616 København. ☎ 0045-31-21 85 88.

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető Magyarországon az OTP Bank Budapest VIII. ker. Körzeti fiók: 11773085 - 07063558, t.a. 973080706355 számú kontójára, Fejős Ottó néven. Évi előfizetés híveknek: 1000.— Ft.; lelkészeknek négy intenciósi testimonium a kiadóhivatal címére.

É L E T Ö N K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyar Katolikus Főlelkészeg
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészeg.
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. András Mária †, dr. Bogyay Tamás †,
Boór János, dr. Frank Miklós, Kovács
K. Zoltán (Budapest), Szamosi József
(olvasó és tördelő szerkesztő) és Vincze
András.

Redakció és Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegation
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: P. János Szőke.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und
nach Übersee mit Luftpost DM 40.—
ELŐFIZETÉS:

Az Életünket a helyi magyar lelkészek
terjesztik, ők küldik szét és náluk is
kell előfizetni!

Tengerentútra, vagy ahol nincs magyar
lelkész, oda a kiadóhivatal küldi
az újságot.

1 példány ára: 2.50 DM.
Előfizetési ár egy évre DM 25.—
vagy ennek megfelelő valuta.

Tengerentútra légipostával DM 40.—
Lapzárta minden hónap 15-én.

Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.
Postbank Niederlassung München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80.
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto.

Erscheint 11 mal im Jahr.
Druck: Danubia Druckerei GmbH.
Ferchenbachstr. 88 · 80995 München.

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt
zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket és átutalásokat postacsekkel
kontónkra kérünk! Kath. Ungarn-
Seelsorge München — Sonderkonto:
Postbank München
Konto-Nr.: 606 50-803. BLZ 700 100 80.

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1994 január 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés	DM
Ára soronként (kb. 40 betű)	7.—
Jellege portóval	7.—
Külön kívánásokat esetenként árazunk.	
Üzleti hirdetések soronként	10.—
Nagybetűs (kétsoros) sor	20.—
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszeresére.	
Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	10 százalékos kedvezmény.
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	20 százalékos kedvezmény.
Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.	
Hirdetések határideje minden hónap 15-e, befizetve!	

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. — Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnkél:
Joseph DANI, Deer Valley, P.O.Box 43126,
Calgary, Alta T 2 J 7A 7, Canada.

A címére küldött csekken feltüntetendő:
„ÉLETÜNK”. Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldeni a csekkeket. Itt egyenkénti beváltásnál a 40.— DM-ből 8.— DM-et levonnak a bankban. Előfizetési díj egy évre 17.— US \$ + 13.— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

A szerkesztőség fenntartja magának
a jogot, hogy rövidítsen a beküldött
írásokon, leveleken.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!
Hirdetéseket csak a hirdetési díj
befizetése után tudunk közölni!

ANNEMARIE SCHWARZ hítes tolmács és
fordító, magyar-német és német-magyar fordítást és tolmácsolást vállal (szépirodalmi szöveget is). 40479 Düsseldorf, Camphauserstr. 14. Tel.: (0211) 44 22 40. Fax: (0211) 44 28 16.

Győrtől 17 km-re Mosonszentmiklóson
1250 m²-es közművesített kert családi
házzal eladó. Irányár: 25.000.— DM.
Érdeklődni: Szűcs-Szabó Sándorné,
Sopron. Telefon: 0036-99-311 639.

RUPP LÁSZLÓ hites törvényszéki fordító vállal
fordításokat magyarról németre és németről
magyarrá. 80336 München, Goethestr. 32.

Minden lapunkban ismertetett, de a Magyarországon megjelenő egyéb könyvek is megrendelhetők az alábbi címen:
K U P A , Distelfinkweg 21,
D - 81249 MÜNCHEN.
Üzenetrögzítő / Fax: 0049 89 / 8 64 35 73.

Szamosi József munkái:
MAGYAR LEGENDA EMLÉKEI
NYUGATON
96 o., 15 színes és 10 fekete-fehér képpel.
PASZIÁNSZ
- Csevegések, játékok, napló (1945-46) -
172 oldal.
MŰHATATLAN MŰLT
- Új és régi versek. - 186 oldal.
Egy-egy könyv ára portóval 25.— DM.
(csak bankjegyben!)
Megrendelhető a szerző címén:
Elektrastr. 7/b. D-81925 München.

Kiadóhivatalunknál kapható:

Lourdes és az evangélium,
vígaszalások. Rádiós magyar nyelvű
kazetta, 60 perc 10.— DM

Lourdes-i csodák és gyógyulások.
Dokumentumfilm hat csodásan meg-
gyógyulttal. Videokazetta magyarul,
90 perces, VHS, PAL. 40.— DM

Árpád-házi Szent Erzsébet élete
(videokazetta magyarul, 40 perces,
VHS, PAL) 30.— DM

Lourdes — Bernadett nyomdokain
(kb. 140 színes képpel) 25.— DM

Lourdes, Kereszt út, (videokazetta ma-
gyarul, 90 perces, VHS, PAL) 30.— DM

Lourdes-i üzenet — elmélkedések
magyar nyelvű kazetta, dr. Szabó
József összeállítása) 10.— DM

Patrona Hungariae,
színes zománcjelvény) 3.— DM

Szállításnál + portó költséget számítunk.

Megrendelhető:
Ungarische Katholische Delegation
ÉLETÜNK kiadóhivatala
Landwehrstr. 66 D-80336 München.

„TÉTE NY” Ungarische Spezialitäten
Kreitmayrstr. 26 - 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

Badacsonyi szürkebarát	7.80
Debrői hárslevelű	6.80
Etyeki Chardonnay	8.80
Alföldi olaszrizling	6.50
Alföldi kékfrankos	6.50
Villányi rosé, Kékóportó	8.80
Villányi kékfrankos	9.80
Villányi Cabernet	10.80
Egri bikavér	9.50
Egri leányka	7.50
Tokaji szamorodni	12.50
Tokaji aszú 3 puttonos	14.50
Tokaji aszú 4 puttonos	17.—
Tokaji aszú 5 puttonos	20.50
Kecskeméti barackpálinka	29.—
Vilmos körtepálinka	29.—
Unikum	29.—
Egri cseresznye pálinka	25.50
Császárkörte	21.50
Diólikőr 0.5 liter	14.50
Címeres barackpálinka	33.—
Sárgabarack-, Málnalikőr 0.5 liter	13.50
Tarhonya, kocka, laskatészta per kg	7.—
Májás-, véres hurka, disznósajt	13.—
Tokaszalonna	15.—
Füstöltzalonna	12.—
Friss kolbász	15.—
Házi kolbász	25.—
Téliszalámi	33.—
Szegedi szalámi	30.—
Csabai, Gyulai	27.—

● Üvegárut nem szállítunk! ●